

HEIS

NR 2

MONTØREN

2024

5.12 1930
HEISMONTØRENE
FAGFORENING

FAGFORENINGSBLAD

TARIFFORHANDLINGER 2024

Foreningens forhandlingsutvalg. F.v. Rune Larsen (Nestleder HMF/Schindler), Stian Andersson (TKE), Bård Navrud (Kone), Christopher R. Fossum (Nestleder HMF/Schindler), Trond Polden (Kone), Glenn Petter Krohn (Alimak), Markus Hansen (Leder HMF/Otis), Phillip Elling (Otis) og Kristian Håkonsen (Orona). Kim Andre Arnesen (Forhandlingsleder EL og IT) var ikke til stede da bildet ble tatt.
Fotograf: Tor-Erik Lundberg

Innhold

Nr 2 – Juni 2024 Årgang 56

Ledern har ordet	4
Redaksjonen	5
Klubber og avdelinger	6

Klubb og forening	
Årsmøte	10
Enighet i tariffoppgjøret	12
Lønn og prisstigning	14
Rivning av heis	15
Heisplan undergraver fortsatt det organiserte arbeidslivet	16
Jentene i bransjen samles på kvinnedagen	18
Bjørn-Tore takker for seg	20
Ny lærlingansvarlig i foreninga	21
Lærlingerepresentant i foreningstyret ..	21
#Heiscup2024: Velkommen til Barcelona ..	22
Støtte til streiken i TESLA	25
Økt lønn til elektrikere	25

Samfunn, fagbevegelse og arbeidsliv	
Tariffoppgjøret – LO-ledelsen fornekter seg ikke	26
Krig, fagforeningsknusing og pensjon ..	28
Høyrebølgen og fascismen	30
Når er det nok, Israel?	32

Historie	
Da stemplingsuret ble innført på byggeplassene	34
Heisteknisk	
I en bakgård på Grønland	36
Paternoster	38

HMS	
HMS-utvalget	40

HBU	
Status fra senteret	41

Heismontøren for 14 år siden	42
Fra sjakta	43

BLADETS ADRESSE:
HEISMONTØREN
ØSTRE AKER VEI 24, 0581 OSLO
TELEFON: 22 17 45 50 E-POST: REDAKSJONEN@HEIS.NO

ETTERTRYKK ANBEFALES NÅR KILDE ER ANGITT.
GRAFISK PRODUKSJON: AKSELL. OPPLAG: 1375

REDAKSJONEN BLE AVSLUTTET: 26. MAI 2024
NESTE DEADLINE: 5. SEPTEMBER 2024

LEDERN HAR ORDET

Markus Hansen, leder HMF

Tariffoppgjøret er ferdig og vi er fornøyd med resultatet. Bedriftene har nå i større grad forpliktet seg til å steppe opp arbeidet knyttet til farlig kvartseksponering, man kan se på tariffoppgjøret som en videreføring av forrige tariffoppgjør da vi satte kvartsstøv på kartet. Nå skal HMF sammen med HLF gjennomføre støvmålinger på en rekke ulike scenarioer vedrørende heissjakt-tildekking, bruk av ankerskinner og støveksposering generelt. Når vi får et godt grunnlag for hva heismontører utsettes for av kreftfremkallende kvartsstøv – så har vi bedre forutsetninger for hva vi skal gjøre videre.

Nå begynner klubbene med lokale forhandlinger og jeg regner med at de fleste allerede har levert sine krav slik at oppgjørene blir ferdig i god tid denne gangen.

Nylig ble de to streikene i staten (UNIO og Akademikerne) avsluttet med tvungen lønnsnemnd, paradoksalt kan LO Stat (Nr 3 av fagforeningene i oppgjøret) ende opp med å stemme nei i uravstemningen og dermed gå til streik. Denne konflikten er interessant på mange måter.

Før hadde ansatte i staten samme hovedavtale, og derfor én pott penger til fordeling. Frustrasjonen var stor blant akademikerne over at de lavtlønte stadig ble prioritert i lønnsoppgjørene, de ønsket å beholde mer selv enn å måtte «gi bort» sine penger til lavtlønte som renholderen eller lavt utdannede vikarer. Solberg og høyre-regjeringen gav i 2016 de ansatte i staten to tariffavtaler for hun visste at det kunne være lurt med en «splitt og hersk» taktikk i staten og i fagbevegelsen. Nå kunne man med samme stilling, samme arbeidsoppgaver – ha ulike vilkår avhengig av hvilken fagforening man var med i. Derfor har det blitt konflikt, nå når regjeringen har krevd reversering av Solbergs todeling, og regjeringen krever én avtale. LO har nok hatt en liten finger med i spillet også, men det endrer lite. Streiken UNIO og Akademikerne satte i gang var dermed et faktum. Kravet var enkelt – beholde sin tariffavtale – for å kunne stikke av med pengepotten selv til sine egne medlemmer – og slippe å dele med lavtlønte på samme avtale. Man streiker egentlig for å øke(!) forskjellene i staten – for de som gjør samme arbeid, lite solidarisk kan man vel kalle det. Regjeringen, som arbeidsgiver, mener det skal være lik lønn for likt arbeid. Høres det kjent ut for oss heismontører?

En undersøkelse utført av Sentio fra 31.mai viser at kun 8 prosent av befolkningen er uenige at det skal være én avtale, grunnlaget for streiken. 75% støtter at «det bør være en felles avtale i staten for å sikre at ansatte får lik lønn for likt arbeid».

Da er det kanskje ikke så rart både Akademikerne og UNIO tar ut Nasjonal Sikkerhetsmyndighet og politi i streik, samt avslår dispensasjonssøknader, for å fremprovosere tvungen lønnsnemnd. Det er nemlig deres eneste sjanse for å vinne frem på å beholde tariffavtalen sin. Å sette sin lit til Rikslønnsnemnda er et farlig spill selv om de er svært restriktive med å gi noe som helst. Men å fjerne en hel tariffavtale? Tja si det. Arbeidsgiverne har vunnet der i 38 av 39 konflikter siden 1990, deriblant vår streik i 04-05.

God sommer!

Markus

HMF PÅ SOSIALE MEDIER

@HMFagforeninga

heismontorene

hmf1930

Heismontørenes Fagforening

REDAKSJONEN JUNI 2024

REDAKTØR: TOR-ERIK LUNDBERG REDAKSJONEN: ERIK EIKEDALEN, MARTIN GRANSETH, CHRISTOPHER R. FOSSUM. FORSIDE: TOR-ERIK LUNDBERG.

MOTIV: INGRID OVERHOLT PÅ YOUNGSTORGET 1. MAI 2024.

WORKING POOR

Europeiske land som Hellas, Polen og Spania skiller seg ut med en stor andel arbeidende fattige. Men også i land som Storbritannia og Tyskland har det de siste ti årene vokst frem en betydelig lavtlønnsektor. I en rapport som Fafo har utarbeidet på oppdrag for LO, kommer det frem at det i 2019 var så mange som 180 000 lønsmottagere her til lands som forblir lavtlønnet.

Innen EU defineres det som at man er under fattigdomsgrensa hvis man har en inntekt som er lavere enn 60 prosent av medianlønnen til fulltidsansatte. Her til lands defineres man som lavtlønnet hvis lønnen ligger under 85 prosent av en gjennomsnittlig industriarbeiderlønn som

i 2023 var på kroner 544 700,-. Det vil si mindre enn kroner 462 995,-.

85 prosent av de varig lavtlønte er å finne i privat sektor – og da gjerne i yrker som ikke stiller krav til formell utdanning og hvor kvinner eller utenlandske lønsmottakere er overrepresentert. Det er heller ikke uvanlig at de må ha to, kanskje tre jobber, for å kunne forsørge seg og sine.

Det positive med fjorårets mellomoppgjør var at det ga (eller skulle gi) et løft til de lavtlønnede. Men på grunn av en svakhet i modellen som legges til grunn ved utregningen, fikk ikke alle de lavtlønnede sitt etterlengtede tillegg. Mange av de har heller ikke lokal forhandlingsrett. Et annet trekk ved de varige

lavtlønnede er at de i mindre grad er å finne i virksomheter med tariffavtale. En annen faktor som har bidratt til elendigheten, er konsekvensene av EUs Tjenestedirektiv som trådte i kraft i 2009 med velsignelse fra flertallet på Stortinget.

De varig lavtlønnede er en gruppe som fagbevegelsen må hjelpe frem slik at de får sin rettfærdige del av verdiskapningen og en lønn å leve av, og vi må stå opp mot løsarbeidersamfunnet. Tilknytning til EU gir mindre demokrati. Frilans og delingsøkonomi er ikke synonymt med frihet og økonomisk selvstendighet. Verken streik eller fagforeninger er utgått på dato. LO sier de har passert en million medlemmer – de må bruke sin styrke for å rette opp skjevhetene i arbeidslivet.

Våre lønns- og arbeidsbetingelser har ikke kommet av seg selv eller fordi vi har et så tungt, risikofyllt og ansvarsfullt arbeid. For hvis dette hadde vært premisset for høy lønn, så kommer jeg på langt flere yrkesgrupper som av den grunn burde hatt gode lønns- og arbeidsvilkår. Vår overenskomst og lokale avtaler har kommet av at vi har stått sammen for kollektive avtaler og turt å utfordre det etablerte!

Godt lønnsoppgjør, god sommer og god lesning!

Tor-Erik, redaktør

I flg. Dagsavisen hadde et matbud en årsinnbetaling på 600 K, men som selvstendig næringsdrivende måtte hen selv dekke utgifter som skatt, forsikringer, sykepenger, pensjon, feriepenger, bilgodtgjørelse mm. Illustrasjonsfoto: Redaksjonen.

KONEKLUBBEN

INGRID OVERHOLT KONEKLUBBEN

Klubbstyret i Koneklubben.

Kone-klubben ligger litt bakpå med oppdateringer her i blekka, men vi siden sist avholdt årsmøte på Linne hotell samme dag som Schindler-klubben.

Som i fjor inviterte vi ledelsen i Kone til å informere om status i bedriften og hvordan fremtidsutsiktene ser ut. Selve møtet hadde stort fokus på akkord og det psykososiale i arbeidslivet. Under valg hadde vi en stor endring i klubbledelsen. Sekretæren David C. Andersen slutter i en sentral rolle, men er fortsatt med i kontrollkomiteen.

Kort tid etter hadde det nye klubbstyret et styreseminar på Kielbåten. Der ble vi godt kjent og hadde et spennende og interessante arbeid. Vi planla deler av montørtreffet som vi skulle gjennomføre i april 2024. Vi gikk igjennom utvalgene og hva de forskjellige utvalgene bør jobbe med. Interntidsbruket som bedriften

ønsker vår hjelp til å snu trenden på. Vi har også hatt et tema om interlex (rapporteringsverktøy for uønskede hendelser) og hvordan vi kan bruke dette verktøyet best mulig, for å ikke ha gjentatte nestenulykker/ulykker eller andre hendelser. På turen hadde vi også et kort styremøte hvor vi konstituerte det nye AU. AU består nå av Bård Navrud, Vegard Olimstad, Remi Mcrae Svendsen og Ingrid Overholt.

Kone-klubben har vært på montørtreff på DFDS til Danmark. Vi ble rundt 90 medlemmer og fikk en fin tur sammen. Vi hadde program på båten og startet med lederen av HMF, Markus Hansen, som forklarte kravene i årets vakreste eventyr TARIFF-OPPGJØRET 2024. Det viktigste kravet var kvartsproblematikken som er i bransjen. I Kone-klubben har vi hatt et stort fokus på denne problematikken i lang tid. Videre på montørtreffen hadde vi viktige

temaer som rus og psykisk helse, akkord, respekt og holdninger, HMS/vernetjenesten, bevisstgjøring om lokaleavtaler og på lørdagen var vi så heldige at vi fikk besøk av det danske El-forbundet.

Det danske el-forbundet snakket om deres utfordringer. Det ble stort fokus på lærlinger, cowboy-virksomhet som har blitt på nyinstallasjon i Danmark og ikke minst kvartspromblem. I Danmark stenger arbeidstilsynet ned byggeplasser hvor det er mye støv. Det kom opp et annet problem fra Danmark som vi i Norge må følge med på. Det handler om lærlinger og arbeidskraft. Nå er det enkeltmannsforetak som setter opp heisene, og de danske heismontørene kobler til strømmen og har en sluttkontroll før kunden overtar heisen. I Danmark har alle bedriftene slitt med å finne arbeidsfolk og lærlinger. Det er liten arbeidsledighet i Danmark og elevene ønsker ikke å bli fagarbeidere, men tar heller høyere utdanninger.

Kone Norge og Kone Danmark har samme direktør per nå, og i Norge mener bedriften at vi ikke skal ta inn lærlinger. Kanskje noen som pønsker på billig arbeidskraft fra utlandet her også? Klubben ble mer bevisst på at eneste veien er å ta inn lærlinger og hovedinntaket i bransjen skal være skolelærlinger.

Ellers har vi fått nye folk i administrasjonen. Blant annet en kjent figur fra bransjen vår. Ny HR på Kone er Tarik, tidligere HR fra TKE.

SCHINDLERKLUBBEN

TOR-ERIK LUNDBERG

Den 5. mars avholdt Schindlerklubben sitt årsmøte med overføring via Zoom til alle avdelinger. Her fra klubben i Oslo.

Klubben har vært i sterk vekst de siste årene. Samtidig rekrutteres det stadig nye unge tillitsvalgte i klubben som aktivt bidrar med både klubb og foreningsarbeid.

På samme tid har klubben fått en utfordring ved at individualismen har utfordret det etablerte kollektivet som klubben er. Men det gode oppmøte på klubbmøtene den siste tiden, da særlig i Oslo, viser at en engasjert og samlet klubb står for det motsatte – nemlig samhold, styrke og med et ønske om avtaler som kommer flertallet til gode.

Dette er bra når klubben nå snart skal møte bedriften til lokale forhandlinger. I skrivende stund er avdelingene blitt oppfordret til å avholde klubbmøter for å diskutere og komme med forslag til krav som skal sendes inn for videre behandling i klubben.

Det skjer for tiden mye bra arbeid i klubben. Nylig avholdt hovedverneombudet Henrik Smerud og vara hovedverneombudet Sander Ekhall en vernekonferanse for verneombudene i klubben. Her var blant annet en yrkeshygieniker invitert for å ta for seg helseutfordringene med kvartstøv.

Montasjeutvalget, som er ledet av Sivert Haugland, holder for tiden på med å kartlegge fordeler og ulemper med akkord, og teknologiutvalget under Håkon Bauges ledelse følger blant annet opp nye digitale løsningsfor å nevne noe av det arbeidet som pågår i klubben.

Klubbledelsen er bevisst på at mange er opptatt av firmabiler. For tiden tilbys Polestar 2 som firmabil, men dette er en bil som ikke imøtekommer alle behov på grunn av bagasjeplassen. Ved valg av firmabil er

rekkevidde også et nøkkelord, da særlig i distriktene. Klubbledelsen vil fortsette å jobbe videre med å få til andre alternativ.

Hovedstyret håper at mange medlemmer har anledning til å delta på årets heiscup, og har derfor vedtatt at klubbkassa skal støtte hver reisende med kroner 1500,-. I tillegg er det vedtatt en ekstra støtte til nystartede «skolelærlinger». Spørsmål om dette kan rettes til kasserer Thomas Johansen eller lærlingtilsynsvalgt Sivert Haugland.

Osloklubben, som i tillegg har en egen klubbkasse, har et vedtak på å gi ytterligere støtte til de reisende med to netter per person i dobbeltrom eller en overnatting i enkeltrom. Så her burde det være mulighet for å stille opptil flere lag for å sikre bøtta! Man kan selvfølgelig også delta som heiagieng!

ORONAKLUBBEN

ORONAKLUBBEN LARS ERIK MØRCH

Krympelag har nå blitt en tradisjon i Orona. Her fra forrige krympelag 15. mars.

(Heis)an, og takk for sist! Siden forrige utgave så har det skjedd en del i Orona. Vi kan starte med årsmøte hvor vi var kjempefornøyde med oppmøte da 27 medlemmer var deltagende av totalt 34 medlemmer. 80 prosent oppmøte ser vi oss veldig fornøyde med!

Det virker som klubben i sin helhet får mer og mer samhold og alle medlemmer blir mer og mer aktive. Noe klubbstyret sier de setter veldig stor pris på. På årsmøte ble klubbleder Kristian gjenvalgt. Vi gratulerer Aleksander Østhagen som har blitt valgt inn som ny representant i klubbstyret etter at Håvard Hanslien sluttet i Orona

og startet i Kone. Vi ønsker Håvard lykke til i ny bedrift.

Hvis uravstemningen på tarifforhandlingene går gjennom, så blir det duket for lokale forhandlinger. I år så har klubben bestemt seg for at vi skal jobbe mye for å få til en bedre bilavtale. Nå har vi ingen kilometer/privatbilavtale eller muligheten for en 5-seter som firmabil. Her ligger vi etter med tanke på de andre bedriftene og vi ser at dette er viktig for at vi skal bli mere attraktive ovenfor å få flere nye heismontørkollegaer. Vi vil blant annet også ha inn treningsstøtte og kaffepenger. Dette for å kunne stille mer på lik linje med dere andre i bransjen.

Det er ikke til å legge skjul på at det i Orona er flere DSB-godkjente arbeidere. De DSB-godkjente har ikke gått igjennom bransjegodkjenningen i henhold til avtalen mellom HMF/HLF for å kunne jobbe selvstendig på heiser i Norge. Klubb og bedrift har nå blitt enige om at alle disse skal opp til vurdering før høsten er omme. Dette er et tegn på at Orona blir en mer og mer seriøs bedrift som vil holde seg innenfor spillereglene i avtaleverkene våre.

Når det gjelder reisetidsaken som vi har skrevet om flere ganger – så kan vi i skrivende stund si at vi fortsatt ikke har kommet til en enighet der. Men vi er mye nærmere enn vi noen

gang har vært. I Orona så har vi heller aldri hatt en kjørebok-avtale. Vi har nå blitt enige med bedriften om en avtale, og det er bare småting som skal rettes opp i før den signeres.

Det jobbes også med å få til en revidert vaktavtale. Bakgrunnen for det er at bedriften kom til klubben og sa at vi raskt måtte revidere vaktavtalen vi har grunnet at den strider med Arbeidsmiljøloven med tanke på antall overtidstimer. Vi lagde raskt en revidert utgave med en løsning som gjør at vi holder oss innafor AML pluss andre problemstillinger ved

vakt som vi støter på. Når bedriften fikk denne – så var det tydeligvis ikke så viktig for bedriften å få ordnet dette så fort som dem først ga uttrykk for, slik at den er satt på vent.

Så over til noe positivt igjen. Bedriften har endelig skjont at FSE-kurs på utdanningssenteret vårt er tingen fremover. Fra før så har vi hatt kurs på Würth, noe vi ikke har sett på som lærerikt og nyttig da disse kursene ikke er relevant for heisfaget. Fremover gleder vi oss til å delta på kurs med dere andre på senteret for å bli bedre på HMS i sjakta.

Også over til høstens høydepunkt som er heiscupen. Vi gleder oss kjempemasse til å dra ned til «hjemlandet» vårt Spania. Nesten 50 prosent av klubbes medlemmer blir med til Barcelona! Vi er 16 gode gutter som skal dra ned, og av alle 16 så er det bare en person som ikke skal spille på grunn av skade. Vi er stolte over at «lille» Orona skal stille hele to lag til årets heiscup. Dette sier mye om samholdet og ikke minst moralen i klubben. Vi satser på en vellykka tur!

HMF TRONDHEIM

LASSE EVJEN HMF TRONDHEIM

I Trondheim har vi startet arbeidet med å få med oss flere bransjer for å redusere kvartsstøv på byggeplassene.

I denne forbindelse har vi deltatt på Elektroarbeidernes Fagforening i Trøndelag (EFT) sin tariffkonferanse for å orientere om kvartsstøv og

helserisikoen rundt dette. Elektrikerne i Trøndelag viste veldig stor interessert rundt temaet og kommer forhåpentligvis til å kreve flere målinger på sine anleggsplasser fremover.

Tidligere i vår hadde avdelingen et møte hvor pensjon sto på dagsorden. Over halve avdelingen møtte opp for å høre vår lokale pensjonseksper Eystein Garberg fortelle om hvordan vår pensjon gradvis raseres og hvorfor vi bør vurdere og begynne å brenne bildekk i gatene. Uten at han for øvrig oppfordret oss til det – såpass klarte vi å regne ut selv.

Lasse Evjen (HMF) holder et foredrag om kvartsstøv for Elektroarbeidernes fagforening i Trøndelag.

ÅRSMØTE

☰ TOR-ERIK LUNDBERG

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Fra årsmøtet i Oslo den 18. april 2024.

Årsmøte i Heismontørenes Fagforening ble i år avholdt den 18. april i kantina i etasjen over foreningskontoret i Østre Aker Vei 24.

I Stavanger, Bergen, Trondheim og i Østfold hadde medlemmer samlet seg for å delta på møtet som ble videooverført fra Oslo. I tillegg hadde noen enkelt medlemmer rundt i vårt langstrakte land logget seg på, og til sammen var det nesten 150 medlemmer som deltok på årsmøtet. Dette er bra for demokratiet i foreningen, og det håpes på enda bedre deltagelse neste år.

Møteledelsen geleidet oss gjennom årsmøtets faste punkter som konstituering, beretning og regnskap.

Dessverre dro tiden litt ut under avstemninger, men det gikk riktig for seg og alle forslag ble demokratiske behandlet.

Etter et forslag fra avdelingen i Bergen ble det vedtatt at det heretter skal sendes ut en gave til nye medlemmer. Styret i foreningen fikk i oppgave å finne en passelig gave. Den samme avdelingen hadde et forslag på å dele ut en gave ved 25 og 40 års medlemskap i foreningen. Forslaget ble avvist på det grunnlaget av at det allerede foreligger en slik ordning.

Grunnet en misforståelse mellom arbeidsutvalget i foreningen (AU) og Alimak-klubben, ble aldri et

forslag fra Alimak-klubben vedrørende kontingent styrebehandlet og behandlet som et årsmøteforslag. På grunn av dette og forslaget omfang støttet årsmøte at forslaget ble avvist – men tatt til diskusjon i klubber og på landsråd før det eventuelt fremmes på nytt.

Det hadde kommet inn flere forslag til bevilgninger som ble behandlet og stemt over. Blant annet var det kommet inn forslag til å støtte de ulike avdelingene av Fair Play Bygg. Men i stedet for å bevilge mindre summer til hver og en av dem, hadde styret i foreningen et motfor-slag som gikk ut på å samle de små beløpene til Fair Play Bygg i en pott. Dette slik at hovedorganisasjonen selv kunne få fordele pengene i de avdelingene hvor det trengs. Forslaget om å bevilge kroner 120 000,- til Fair Play Bygg Norge ble vedtatt med et overveldende flertall.

Leder av valgkomiteen, Trond Polden, la frem komiteens innstilling til nytt styre. Hele innstillingen ble vedtatt, og resultatet kan du se på baksiden av bladet. Blant annet ble Ingrid Overholt (Kone) valgt til ny sekretær og Christopher R. Fossum (Schindler) ble valgt til ny 1. nestleder i foreningen. David Coron-Andersen ble takket av for sin lange innsats i styret i HMF. I tillegg ble jubilarer med 25 og 40 års medlemskap i foreningen hedret på årsmøte, og de alle vil få ettersendt blomster.

STUDIEUTVALGET

☰ REDAKSJONEN 📷 HMF ARKIV

Jonas Bals har alltid vært engasjert i arbeidet mot sosial dumping.

Så lang i år har medlemmer iblant annet Oslo, Ålesund, Trondheim, Bergen og Stavanger fått en innføring i fagbevegelsens historie og oppbygging, streiker i fagbevegelsen og foreningens historie på HMFs Grunnskole.

Alexander Udnes har stått for gjennomføringen, og på årsmøte fikk han tillit til å lede studievirksomheten i foreningen for to nye år. Som kursholdere har han hatt med seg ressurspersoner som Markus Hansen og Terje Skog.

I tillegg har Isak Lekve fra kunnskapssenteret De Facto vært innleder på kursene. Isak har en master i sosiologi og har jobbet mye med undervisning og forskning. Særlig har forskningen berørt

spørsmål knyttet til maktforholdene i norsk arbeidsliv og hvordan dette utfordrer grunnlaget for fagbevegelsen og den norske arbeidslivsmodellen.

En annen bidragsyter på kursene har vært malersvenn og historiker Jonas Bals. Jonas har blant annet vært rådgiver i Fellesforbundet og for Jonas Gahr Støre, og i dag er han rådgiver i LO. Han har god kunnskap om fagbevegelsens historie, og har gitt ut flere bøker slik som «Hvem skal bygge landet?» og «Streik!».

Godt skolerte medlemmer er viktig for foreningens eksistens – så ikke nøl med å melde deg på når du mottar invitasjonen til HMF's grunnskole!

Trygg og rask varslingstjeneste

- Sikker kommunikasjon mellom heis og mottak
- Bedre og mer effektiv heissikkerhet
- Oppkobling mot 110-mottak
- Kontinuerlig utvikling

91 00 63 11
salg@xsecure.no

Alltid online
Alltid selvbetjent
Ingen ventetid

ENIGHET I TARIFFOPPGJØRET

TOR-ERIK LUNDBERG

Fra høyre: Kim Andre Arnesen (EL og IT) overleverer foreningens krav i tariffoppgjøret til Ben Gjerland (HLF).

Etter tre dager med forhandlinger ble det den 8. mai enighet med arbeidsgiverne i tariffforhandlingene på heisoverenskomsten.

«Det har vært tre dager med krevende forhandlinger og vi oppnådde ikke enighet før på overtid. Ett av kravene som vi brukte lang tid på å behandle, og som vi også valgte å endre underveis, var vårt krav om at reisetid offshore skulle betales og ikke som i dag - hvor man må benytte fritiden til reise. Dette ble ikke innfridd», forteller Markus Hansen, leder av Heismontørenes Fagforening.

KVARTSSTØV

«Frem til nå har det vært et ganske ensformig løp og opplysningsarbeid fra HMF sin side når det kommer til faren knyttet til kvartsstøv. Nå har

vi satt et startskudd for hele heisbransjen når det gjelder kampen mot helsefarlig kvartsstøv», fortsetter han.

«Sammen skal vi nå utføre en rekke tiltak på heisbedriftene. Utforske støveksponering knyttet til bruk og ikke bruk av ankerskinner. Ulike tildekninger av heissjakten for å beskytte mot sekundæreksposering skal også testes ut. Videre er vi også enige om et felles utspill for å synliggjøre og opplyse omverdenen om kvartsstøv. Det er ikke bare i heissjakten kvartsstøv finnes – det er også i stor grad utenfor og hos andre yrkesgrupper», sier Markus som legger til at vi sammen med arbeidsgiverne nå skal ta fatt på oppgaven med å gjøre resten av byggindustrien oppmerksomme på farene ved innånding av dette usynlige.

«Ellers har vi fått på plass en økning av tillegg på arbeid på flytbare installasjoner og skip. Samt tariffestet forskuttering av ytelser fra NAV som pleiepenger, foreldrepenger og svangerskapsenger», avslutter Markus.

URAVSTEMNINGEN

Da uravstemningen på det fremforhandlede forslaget ble avsluttet den 23. mai var det klart at et stort flertall av medlemmene godkjente det fremforhandlede forslaget. Resultatet viste 82,93 prosent for forslaget, 11,99 prosent hadde stemte nei til det fremforhandlede forslaget og 5,08 prosent stemte blankt. Hele 82,35 prosent av medlemmene hadde deltatt i avstemningen, noe som viser et stort engasjement blant foreningens medlemmer.

§ 3 Lønn

Det gis et generelt tillegg på kr. 7,- pr. time fra 1. april 2024.

§ 9 Arbeid utenfor bedriften

VII Arbeid på skip **endres til:**

Arbeid på skip og flytende installasjoner godtgjøres med et tillegg på 12,5 %. Tillegget utbetales ikke når arbeidstaker mottar utenbystillegg etter § 9 III eller for arbeid offshore etter bilag 7.

§ 13 Protokolltilførsel til overenskomsten

12. Forskuttering av ytelser fra NAV **endres til:**

Bedriften skal forskuttere lønn når arbeidstaker har rett til sykepenger, foreldrepenger eller svangerskapsenger etter bestemmelsene i folketrygdloven.

Tilsvarende gjelder pleiepenger for en periode på inntil 3 måneder.

Forskutteringen begrenses til det refunderbare beløpet fra folketrygden, med mindre lokale avtaler hjemler noe annet.

Arbeidsgivers forskutteringsplikt forutsetter at arbeidstaker medvirker til beregning og utbetaling i samsvar med NAVs rutine. Arbeidsgiver betaler full lønn i arbeidsgiverperioden iht. gjeldende regelverk.

Et utvalgsarbeid i perioden 2024 - 2026 mellom partene.

Modernisering av tekst i overenskomsten.

Det må forsikres om at tekster eller formuleringer ikke er i strid med lovtekster.

Til forhandlingsprotokollen:

HMS tiltak og organisatorisk

HLF/HMF skal gjennomføre en felles studie som forplikter partene til å utføre en serie kvartsstøv målinger utført av uavhengig yrkeshygieniker, for å underbygge helserisikoen som er forbundet med å jobbe i et miljø som inneholder kvartsstøv. Studien skal innebære støvmålinger fra heisinstallasjon på et representativt utvalg av anlegg utført av HLF og/eller lokalt i hver heisbedrift. Samtidig skal det gjøres målinger der bruken av ankerskinner er til stede, for å stadfeste om denne løsningen gir mindre helserisiko for kvartsstøv. Samtlige støvmålinger i denne studien skal offentliggjøres og kunne deles.

HLF/HMF deler så sine målinger med eksempelvis STAMI for videre forskning.

HLF skal samtidig konsekvensutrede isolering av sjaktåpninger ved hjelp av heldekkende tildekkingsløsninger og gjennomføre tester av dette på en eller flere heisbedrifter.

Dette skal gjennomføres innen Q4-24.

Basert på resultatene av disse testene skal bedriften iverksette tiltak.

Bedriftene forplikter seg til å anskaffe nødvendig verneutstyr (PVU) og eventuelt verktøy som er beskrevet i §13 e, uten innfasingstid Q2-24.

Som en del av tiltakene i bedriftenes HMS-oppfølging:

- Kollektiv opplæring av salgsavdelingene & prosjektering- og teknisk avd. mht. de faktabaserte helserisikoene knyttet til kvartsstøv. Opplæring skal finne sted i alle HLF medlemsbedrifter ila. Q3-24

- Lage en felles erklæring som konsoliderer hvilke standpunkt HLF medlemsbedriftene har til det å begrense kvartsstøv. Belyse dette i form av en pressemelding. Pressemeldingen skal fremmes for alle relevante organisasjoner, heiskonsulenter og aktører innenfor byggenæringen.

HMF initierer et tverrfaglig prosjekt for å få ned kvartseksponeringen med andre fagforeninger. Både EL og IT og andre fagforeninger tilknyttet byggindustrien.

HLF gjør tilsvarende ovenfor sine respektive organisasjoner.

LØNN OG PRISSTIGNING

TOR-ERIK LUNDBERG

Etter at tariffoppgjøret var klart og uravstemningen viste et flertall for det fremforhandlede forslaget i tariffoppgjøret – gjorde klubbene seg klare for årets lokale forhandlinger.

Etter hva redaksjonen erfarer er det store forventninger til resultatet i årets lokale forhandlinger i en tid med fortsatt høy prisstigning, samtidig som de fleste bedriftene leverer gode resultater på arbeidet vi produserer. Men hvor bør ramma ligge?

Selv om vi ikke hadde stilt et lønnskrav i tariffoppgjøret, fikk vi som vanlig det sentrale tillegget som i år var på kroner 7,- pr. time som skal gjelde fra 1. april 2024. Dette som et resultat av forhandlingene på Indu-

Figuren viser den prosentvise fordelingen av de 5,2% som ble gitt i årets oppgjør i frontfaget.

strioverenskomsten tidligere i vår i det som omtales som frontfagsmodellen. Ramma i dette oppgjøret ble satt til 5,2 prosent, hvor det generelle tillegg utgjorde 2,2 prosent. I foreningen har vi til vane å ikke følge denne modellen.

Teknisk beregningsutvalg for inntektsoppgjørene (TBU) har anslått en prisvekst på 4,1 prosent i 2024.

Konsumprisindeksen (KPI) publisert av SSB viser en prisøkning (inflasjon) på 3,6 prosent fra april 2023 til april 2024.

Gjennomsnittlig årslønn var i 2023 på krone 668 400,- ifølge SSB. Dette var en økning på 5,3 prosent fra året før.

Frontfagsmodellen skal legge grunnlaget for lønnsveksten i konkurranseutsatt industri, hvor det er tenkt at dette skal legge lista for de tariffområdene som følger etter.

Jobber du med nyinstallasjon eller ombygging og har behov for å ha en trygg arbeidsplass?

Vi leverer tjenesten:
Sakkyndig sertifisering av løftepunkt

Ta kontakt med Vindertec et selskap i Norsk Heiskontroll

Epost: kundeservice@nhk.no

Telefon 22 18 45 80

RIVNING AV HEIS

RUNE LARSEN

Rivning av heiser og det at arbeidet oftere settes bort enn at vi river selv – har i en årrekke vært et tema i foreningen.

Årsaken til at rivning stadig er et tema i foreningens styremøter og på dagsorden i de lokale klubbmøtene, er selvfølgelig alle faremomentene ved rivning. Dersom dette arbeidet ikke utføres med strenge sikkerhetskrav, både riktig bruk av utstyr og personlig sikkerhet, kan konsekvensene bli fatale.

Derfor er det viktig at vi til enhver tid vet hvor det skal rives heiser og hvorfor arbeidet skal settes bort til andre utenforstående firmaer. Her er oppfølgingen fra verneombud og tillitsvalgte viktig. Vi må få bedre fokus på dette med rivning, og tettere oppfølging av tillitsvalgte og verneombud.

Under tariffforhandlingene i 2020 oppnåddes det en felles forståelse med arbeidsgiverne om at rivning er farlig arbeide som blant annet krever god planlegging og involvering av verneombudene. Dessuten foreslo partene at rivning skal være et fast punkt i bedriftenes arbeidsmiljøutvalg (AMU). I tillegg til dette har flere klubber egne lokale avtaler om hvordan rivning skal håndteres når det settes bort til underleverandører (UE).

Tidligere i år hadde Schindler to tilfeller med bortsetting av rivningsarbeid, hvor arbeidet ble satt bort

Til protokollen:

HLF er enig med HMF at riving av gamle heiser er et arbeid som må gjøres på riktig måte ellers kan det være et farlig arbeide. HLF mener at de bedriftene som påtar seg slikt arbeide må planlegge og gjennomføre dette ved hjelp av gode retningslinjer og nøye planlagte arbeidsoperasjoner.

Det foreslås at punktet rivearbeide er et fast punkt på for eksempel AMU møter der det kan opplyses om kommende oppdrag og ikke minst erfaringer fra tidligere utførte riveoppdrag. Denne erfaringen kan igjen brukes til å gjennomgå og etterse retningslinjer for denne typen arbeide.

Involvering av vernejenesten i riving kan fremme sikrere utførte arbeidsoppdrag og gi en forhøyet bevissthet omkring denne type oppdrag som igjen kan forhindre alvorlige ulykker og hendelser.

Ben Gjerland
Nelfo

Oslo 25. september 2020

Kim Andre Arnesen
EL og IT Forbundet

Protokoll fra tariffoppgjøret i 2020.

til LBU – et kjent firma for bransjen. Etter drøfting med tillitsvalgte ble det skrevet egne avtaler for hvert enkelt prosjekt om bortsetting av arbeidet i henhold til lokal avtalen.

Begge steder så verneombudet seg nødt til å legge ned stansevedtak på grunn av mangler i henhold til prosedyrer, utstyr, sikkerhet og annet. Dette til tross for flere tidligere anmerkninger på LBU, og egentlig med gode beskrivelser og prosedyrer om rivningsarbeid internt i bedriften.

Dette bekrefter viktigheten av at rivningsarbeid må følges tett opp av verneombudene, både når vi utfører arbeidet selv og når arbei-

det settes bort til andre. Verne-runder og tilsyn under rivning er selvfølgelig vesentlig for å forsikres oss om at liv og helse blir ivarettet under dette arbeidet som er å betrakte som risikofylt arbeid. Opplæring, kunnskap og gode prosedyrer er helt grunnleggende for å forebygge ulykker.

De fleste har fortsatt ulykken fra 2013, hvor tjueen år gamle Ramunas Gudas fra Litauen ble skadet for livet i forbindelse med rivning av en heis i Bærum, friskt i minne. Hvor arbeidsgiveren, som ikke hadde gitt Ramunas den nødvendige opplæringen, forsøkte å skjule ulykken og sendte Ramunas hardt skadet alene tilbake til Litauen.

HEISPLAN UNDERGRAVER FORTSATT DET ORGANISERTE ARBEIDSLIVET

MARKUS HANSEN HMF ARKIV

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Heisbransjen i Norge er godt organisert. Ca. 95% av heismontørene i Norge er med i en fagforening. Samtidig benytter de aller fleste heisfirmaene den landsomfattende tariffavtalen, Heisoverenskomsten, til å lage sine grunnleggende spilleregler mellom arbeidstakere og arbeidsgivere.

I april kom Heisplan med «revolusjonerende» nyheter: De hadde signert en tariffavtale. Det Heisplan ikke forteller er (1) at de har signert en tariffavtale for funksjonærer i NITO, at (2) Heisplan har en husavtale for arbeiderne, og til slutt at (3) Heisplan avviser en landsomfattende tariffavtale for sine arbeidere

De ansatte heismontørene på Heisplan krevde i 2022 landsomfattende tariffavtale, som er gjeldende for 90% av øvrig heisbransje. Bedriften avviste dette kravet bastant med å hevde at tariffavtalen ble for dyr i og med at de måtte lønne sine utenlandske arbeidere med like høy lønn som norske. I tillegg måtte de avslutte sin bruk av ufaglærte til selvstendig arbeid, og heller skolere

Illustrasjonsfoto. Heisplan går i feil retning og unngår Heisoverenskomsten slik at de kan fortsette sin forretningsmodell som er å bedrive sosial dumping både på utdanning og på lønn.

sin arbeidstokk til å ta fagbrev som heismontører, samt skaffe godkjenning fra norske myndigheter til sine utenlandske arbeidere slik at de kan lovlig arbeide som heismontører i Norge. Dette ønsket ikke Heisplan å være med på.

Mens vi forhandlet om tariffavtale bedrev Heisplan regelrett fagforeningsknusing ved at samme dag som vi gikk fra forhandlingsbordet – opprettet en egen husforening. I husforeningen valgte de hustillitsvalgte, i regi av bedriftens ledelse. Samtidig pågikk et arbeid i deres ledelse å redusere antall

organiserte, samt svekke støtten til en landsomfattende tariffavtale i bedriften. Kort tid senere fremlegger bedriften en husavtale som blir akseptert av de hustillitsvalgte, altså de uorganiserte. Dette for å stoppe Heisoverenskomsten.

I husavtalen, som i lovforstand er en «tariffavtale», men på arbeidsgivernes premisser, er det åpning for å heve lønn på to måter: Vanlig lønn er tilnærmet lik det øvrig heisbransje har – mens den andre avlønningsmetoden er hovedsakelig slik de utenlandske lønnes, altså lavere lønn.

I pressemeldingen Heisplan har sendt ut har de pakket tariffnyheten inn i at bedriften tilsynelatende støtter et organisert arbeidsliv, ønsker flere organiserte og at de gjør et «pionerarbeid». Først må vi gratulere funksjonærene med tariffavtale som gir de rettigheter – det er bra. Denne tariffavtalen «understøtter forretningsmodellen» til Heisplan. Altså å fortsatt beholde husavtalen slik at man kan bedrive sosial dumping både på utdanning og på lønn. Tariff-

avtalen mellom NITO og Virke har ikke noen bestemmelser om hva som gjelder lønn eller pensjon, dette skal bedriften bestemme. Tariffavtalen for funksjonærene gir rett til AFP på lik linje som en vanlig tariffavtale – for alle ansatte. Så bedriften må betale 2,7% av all lønn i hele bedriften. Noe som er den største kostnaden til heisbedriftene som også signerer Heisoverenskomsten. Til gjengjeld får alle arbeiderne og heismontører nytte godt av alle avtalene og

godene som følger med Heisoverenskomsten. Tariffavtalen som de «ansatte» har signert på, og som ledelsen på Heisplan har «valgt ut og passer forretningsmodellen bra» – gir så og si ingen goder til heismontørene eller arbeiderne på gulvet. Kun AFP. Ledelsen betaler altså det samme for funksjonærtariffavtale som det Heisoverenskomsten koster – uten å gi de ansatte noe tilbake.

VIL SVENSKHEISMONTØRER ENDELIG BLI SAMLET UNDER ET FORBUND?

TOR-ERIK LUNDBERG HMF ARKIV

Sveriges LO har presentert et forslag til en ny organisasjonsplan, som innebærer at Elektrikerforbundet skal få ansvar for langt flere bransjer enn tidligere.

I dagens organisasjonsplan i LO som er fra 2012 heter det at arbeidstakere innen elektrisk installasjoner, drift og vedlikehold skal tilsluttes Elektrikerforbundet.

Men slik er det ikke i praksis, så derfor hadde elektrikerne et forslag til forrige kongress, hvor de ba om å få revidert organisasjonsplanen. På bakgrunn av dette er det blitt utarbeidet en klarere beskrivelse av forbundet ansvarsområde, skriver Elektrikern. Det nye ansvarsområdet omfatter

heismontasje, alarm- og sikkerhet samt private kraftverk.

Dette høres ut som en god nyhet om dette kunne fått samlet svenske heismontører som i dag er fordelt på IF Metall og Elektrikerforbundet under en tariffavtale.

Redaksjonen tok derfor kontakt med Elektrikerforbundet om dette kunne bli første skritt til å få samlet heismontørene i et og samme forbund.

«Vi har redan idag, och sedan ca. år 1910 organiserat arbetstagare medlemmar som arbetar inom hissbranschen. Däremot kanske det blir lite tydligare i LOs organisationsplan – ett internt dokument som förtydligar vem som organiserar vilken yrkesgrupp», svarer Anton Levein i det svenske Elektrikerforbundet.

«Vi och IF Metall organiserar hissarbetare och rulltrappstekniker och kongressrapporten kommer inte innebära någon förändring så vitt jag vet», avsluttes han.

Den avdøde svenske heismontøren Percy Kindal utalte i 2002 til Heismontøren at han så det som sin oppgave å påbegynne – om kanskje ikke fullføre – samlingen av det splittede svenske heismontørkollektivet. Her er Percy (t.h.) sammen med Geir Løkke under Göteborgaksjonen i 2001.

JENTENE I BRANSJEN SAMLES PÅ KVINNEDAGEN

Vi var så heldige å få en invitasjon til Heisjentenes samling på kvinnedagen 8. mars.

CHRISTOPHER R. FOSSUM

CHRISTOPHER R. FOSSUM/ØYSTEIN TØMMERVIK

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Det er per dags dato 14 kvinnelige montører og lærlinger tilknyttet foreningen. Foto: Fossum.

Jentene i bransjen samles for å ta opp viktige saker, snakke om problematikk i bransjen og for å delta i 8. mars-toget. Elleve medlemmer møtte opp til samlingen som gikk over to dager. På programmet gikk faglig og sosialt innhold hånd i hånd.

FLERE LÆRLINGER

Ett av temaene som ble tatt opp omhandlet hvordan vi skal få flere jenter inn i faget. Her har vi enda en lang vei å gå. Det er per dags dato 14 kvinnelige heismontører eller

lærlinger i Kone, TKE, Otis, Heis-kompaniet og Orona. I fjorårets kull på OPPHEI var det tre kvinnelige lærlinger, og dette er en positiv økning. Vi ser at noen firmaer er bedre enn andre på å ta inn kvinnelige lærlinger. Noen firmaer har sagt at de helst vil ta inn to kvinnelige lærlinger av gangen, fremfor bare en. Heisjentene stiller seg kritisk til dette, og mener at en er bedre enn ingen. Det ser hittil dårlig ut for årets rekruttering, da det kun er Orona som tar inn en kvinnelig lærling.

SKUFFET OVER SCHINDLERS LEDELSE

Ingrid Overholt har lenge vært en viktig stemme for jentene i faget, og har gjort mye for å prøve å få flere inn i bransjen. Hun har fått lederrollen i Heisjentene, og legger til rette for samlinger som denne. Ingrid tok en ringerunde til ledere/HR i heisbedriftene for å høre hvordan det står til med rekrutteringen, og etter samtale med Ben Gjerland fra Nelfo, er hun positiv. Gjerland og Nelfo er positive til en økning av jenter i faget, og ønsker en aktiv rekruttering av flere jenter. Her bør lista ligge, ifølge Ingrid, som er særlig skuffet over ledelsen i Schindler Oslo, og deres holdninger til jenter inn i bransjen. For Ingrid virker det som om Schindler ikke gir kvinnelige lærlinger en sjanse, selv om andre firmaer i bransjen får det til.

KOMMET FOR Å BLI

Heisjentene sørger for samhold og at det alltid er noen tilgjengelig å snakke med om problemer og dele utfordringer. De tar også faglige diskusjoner og deler perspektiver fra sjakten. En av sakene de har snakket om er hvordan de skal sikre at lærlingene som begynner skal ha skikkelige arbeidsforhold.

«Lærlinger kan generelt bli behandlet litt dårlig av noen montører, og det er viktig at man tar vare på lærlingene og snakker ordentlig til dem uansett kjønn,» sier flere av jentene på samlingen.

Heisjentene skal fortsette å ha samlinger, og jobbe både innenfor og utenfor sjakten for å få flere jenter inn i faget, «Vi har kommet for å bli!» konstaterer Ingrid. For å bli ansett som et individ i en gruppe må man oppnå minst 20 prosent av hele gruppa. Per nå er de kvinnelige heismontørene for få til å anses som en likeverdig del av kollektivet. Heisjentene har regnet på dette, og hvis vi fortsetter i tempoet med rekruttering slik det er nå, vil man ikke ha 20 prosent kvinnelige heismontører før rundt år 2100. Dette forutsetter at vi klarer å beholde de vi får inn i bransjen. Sånn situasjonen er nå ser allerede mange av jentene på muligheter for videreutdanning.

«Vi har et mål om å bli flere jenter. Det forutsetter at vi klarer å ta vare på de vi har for å skape et miljø som tiltrekker seg flere jenter.», sier Ingrid.

Et av målene de jobber for, er muligheten til å jobbe to og to, for å sikre bedre psykososiale arbeidsforhold. Det er også lettere å håndtere problemer sammen, og fordelaktig med tanke på sikkerhet. De prøver å ha Heisjentene-samlinger en gang i året, men møtes flere ganger og bruker HBU uken og heiscupen som møte plass. De håper de får fortsette med dette viktige arbeidet. Dette for å sikre samholdet, ha en plattform for å dele utfordringer og ha noen å støtte seg til.

Jentene deltok på årets 8. mars-tog i Oslo. Foto: Tømmervik (EMF).

Nelfo Oslo har latt seg inspirere av Montørjentene i EL og IT Vestland, som opprettet et jentenettverk på sosiale medier i 2022. Dette kan ha ført til at antall jenter som signerte lærekontrakter i 2023 økte fra sju til fjorten prosent. Her er Ingrid med i planlegging.

KVINNEKAMPEN FORTSETTER

Trine Hardy, leder i EL og IT Oslo og Akershus, var også innom samlingen for å innlede om historie og kvinnekamp gjennom tidene – helt fra kampen om kvinners stemmerett til dagens utfordringer. Det ble en del snakk om hvordan holdningene i bransjen er. Noen av de eldre kara, samt de yngste, er kanskje de med de dårligste holdningene. Holdningen til de eldre kan muligens komme av at mye var annerledes før. Samtidig tror man at dårlig

internettkultur kan ha noe med hvordan de yngste formes. Mange føler at de må motbevisse fordommer for å få respekt fra noen av gutta. Etter seminaret på fredag samlet Heisjentene seg på Youngs-torget for å høre apeller og gå i 8. mars-toget.

KLARE FOR TARRIFFOPPGJØR

Heisjentene er klare for tariffoppgjøret i vår, og hadde saken oppe på samlingen. De mener det er viktig å brette opp ermene når det er snakk om ting som går på helsen, spesielt når det har vist seg at kvartsstøv er så helseskadelig som det er.

Heisjentene er fornøyde med samlingen og håper på like bra oppmøte og suksess ved neste møte.

BJØRN-TORE TAKKER FOR SEG

Siden streika i 2004 har Bjørn-Tore Egeberg vært ansatt som sekretær i foreningen, og siden da har den kunnskapsrike mannen blant annet bistått mange medlemmer og tillitsvalgte med stort og smått.

TOR-ERIK LUNDBERG

Fredag den 5. april i år ble Bjørn-Tore takket av for sitt lange og gode engasjement for foreningen. De siste seks årene har vi sett mindre til den allsidige mannen, for allerede i 2018 trappet han ned mot pensjonsalderen med en femti prosent stilling. Siden 2020 har han jobbet i en 20 prosent stilling hvor han først og fremst har jobbet med lønninger og regnskap for foreningen.

Så hva skal han fylle tiden med nå? På dette svarer han at han lenge har hatt lyst til å gå løs på flere av de mange bøkene i bokhylla på foreningskontoret. En bok han lenge har hatt lyst til å lese er «kapitalen» av Karl Marx. Men først skal den samfunnsengasjerte pensjonisten lese ferdig en bok om etterkrigsårene fra 1945 til 1950 i Tyskland.

Men Bjørn-Tore kommer neppe til bare å sitte rolig med nesa ned i en bok. Han har nemlig siden 2018 engasjert seg med frivillig arbeid i «Operasjon ved» som hogger og leverer ved til byens fattig folk. Nå som han er blitt fulltidspensjonist kommer han til å holde på med dette frivillig arbeidet minst to til tre dager i uka får vi vite. Arbeidet betales med fysisk aktivitet og mye sosialt, for i gjengen som bidrar for «Operasjon ved» finner man også pensjonert heismontør Jan Leirvåg som tidligere jobbet for Kone.

På spørsmål om han fortsatt blir å se i korridorene på foreningskontoret, så svarer han at vi «må ikke føle oss for trygge på det». Med dette takker vi Bjørn-Tore for hans engasjement for foreningen gjennom

Gjennom tjue år har den ferske pensjonisten delt av sin kunnskap med foreningens medlemmer og tillitsvalgte.

tjue år og ønsker han lykke til med pensjonisttilværelsen, vedhogging og litteraturlesing.

TKE PÅ FREMTIDENS CAMP NOU

Heiskonsernet TK Elevator har inngått en avtale med den spanke storklubben FC Barcelona for de neste fem sesongene. Dette innebærer blant annet at TK Elevator skal levere 69 heiser og 78 rulletrapper når klubbens anlegg blir oppgradert. Selve oppgraderingen av stadion startet opp i fjor sommer og er planlagt å pågå i fire år, skriver FC Barcelona på sine nettsider.

HØYREBØLGE

Meningsmålinger viser at unge menn stemmer blått, og nå følger kvinnene etter. Hadde det vært opp til de unge ville Høyre og Frp alene fått flertall på Stortinget, skriver frifagbevegelse.no.

NY LÆRLINGANSVARLIG I FORENINGA

TOR-ERIK LUNDBERG

Sander Ekhall har tatt over stafett-pinnen etter Lars Erik Mørch som lærlingansvarlig i foreningen.

Sander (25) startet selv opp som lærling i Otis i 2017, og siden 2021 har han vært ansatt i Schindlers avdeling i Oslo som heismontør hvor han fortrinnsvis jobber på montasje.

Tjuefemåringen er også verneombud i Schindlers Osloavdeling, vara hovedverneombud for hele klubben, ansatt representant i AMU, styremedlem i Osloklubben og i klubbens

hovedstyre. Som lærlingansvarlig i foreningen har han også møterett på foreningens styremøter.

Sander kan fortelle at foreningas årlige læringsamling vil bli avholdt i helgen fra 25. til 27. oktober. Innbydelsen vil bli sendt ut på lærlinggruppa på Spond.

Har du spørsmål som gjelder læretiden – ikke nøl med å ta kontakt med Sander. Kontaktinfo finner du på baksiden av dette bladet og på www.heis.no!

Sander Gaarder Ekhall er ny lærlingansvarlig i foreningen.

LÆRLINGEREPRESENTANT I FORENINGSTYRET

REDAKSJONEN JONAS EGEBERG

Kian Mohebbi representerer lærlingene i foreningsstyret.

Kian som er lærling i Orona, ble valgt for en periode på et år, av lærlingene på fjorårets lærlingsamling. Som lærlingenes stemme inn i foreningsstyret, kan du som lærling ta kontakt med Kian dersom det er saker du ønske få behandlet i foreningsstyret. Kontaktinformasjon finner du på baksiden av bladet og på www.heis.no.

Kian Mohebbi er lærlingrep i foreningen.

LÆRLINGBESTEMMELSER

I Overenskomsten for heisfaget er det et eget kapittel som tar for seg lærlingbestemmelser slik som opplæring, opplæringsbok og fagprøven.

Skaun QR-koden for å lese Overenskomsten.

#HEISCUP2024: VELKOMMEN TIL BARCELONA

August er ikke langt unna; her er alt du trenger å vite om årets Heiscup.

ERIK EIKEDALEN HMF ARKIV

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Barcelona. Foto: Logan Armstrong/Unsplash

I år reiser vi tilbake til Spania – nærmere bestemt til hovedstaden i den autonome regionen Catalonia – Barcelona! Her blir vi møtt av en pulserende storby med rikt uteliv, god stemning og meget komfortable temperaturer.

ANKOMST

Flyet ditt lander mest sannsynlig på hovedflyplassen El Prat (BCN), og transport inn til sentrum går leken-de lett. Du har flere muligheter, men taxi er vanligvis den foretrukne metoden for heismontører. En taxi-tur fra terminalen på flyplassen til hotellet i sentrum koster deg et sted

mellom 25 og 35 euro, og tar rundt 20 minutter. For metro-, buss- og toginteresserte finnes det også flust av muligheter.

HOTELL

I år har vi hotellavtale med INNSIDE Barcelona Apollo, som ligger et steinkast unna La Rambla – omtrent så sentralt som du får det. Her vil både trekningen på fredag kveld og banketten på lørdag foregå, men mer om det dypere inn i artikkelen.

TREKNING

Som vanlig trekker vi lagoppsettet dagen før cupen, altså fredag

30. august fra klokka 19.00. Arrangementet vil foregå på hotellet i et eget område holdt av til oss. Alle som deltar får to drikke spandert, øl, vin eller cava – med mulighet til å kjøpe mer om ønskelig. Det blir også noe snacks å sette tenna i. Som før vil cupoppsettet bli trukket, og all info om regler og alt annet praktisk angående cupen vil bli gjennomgått.

BANE

Selve cupen spilles på en bane som ligger et lite stykke unna hotellet, rett ved en av de mange flotte stredene i Barcelona. Området heter CEM Bogatell, og vi spiller på en stor kunstgressbane delt opp i to 5-a-side-baner og en fribane til oppvarming og andre aktiviteter. Vi har hele området for oss selv, med store garderober og toaletter, samt et stort

Hotellet. Foto: melia.com

Her ser vi den flotte banen vi skal spille på. Foto: cembogatell.com

bar- og restaurantområde hvor det vil bli solgt enkel og god mat, og drikke av alle slag. Her er det også plenty med sitteplasser i skyggen, hvor tilskuere kan nyte noe godt i glasset mens kampene pågår.

Det er varmt i Barcelona i august – det vil derfor være viktig å få i seg nok vann. Av den grunn vil det tilbys gratis vannflasker til alle under hele cupen. Vi har også ambulansepersonell tilgjengelig hele dagen, men vi satser likevel på en skadefri cup i år.

Vi har tre profesjonelle dommere på stedet, som vil dømme strengt, men rettferdig. Som seg hør og bør.

Cupen sparkes i gang en gang mellom 09.30 og 10.00, lørdag 31. august, og vi setter opp busser fra hotellet klokka 09.00. Og for at ingen skal bli stående igjen alene og forlatt når cupen er over, vil det også settes opp busser til returen.

BANKETT

Etter en lang dag med harde kamper er det på tide med vår tradisjonsrike bankett. Vi åpner dørene til

festlokalene på hotellet klokka 19.00, og serverer mat fra rundt 20.00. Menyen er som følger:

- Gåseleversalat med diverse frukt og grønnsaker
- Krepsfylt lysing med piquillo-paprikasaus
- Biff med trøffelsaus
- Mojito-sorbet med røde bær

Fire enheter med drikke til maten er inkludert, enten du velger øl, vin, brus, vann eller cava. I tillegg er det bar på stedet, hvor du kan kjøpe det du måtte ønske av mer drikke. Vi spanderer selvsagt også kaffe til desserten. I løpet av middagen vil vi også få et tradisjonelt innslag av rumba-dans. O la la.

Når vi er mette og gode, kommer det store høydepunktet – premieutdeling og taler. Vi rigger til med dansegulv til slutt, og holder det gående til rundt midnatt.

BARCELONA

Barcelona er ikke, som noen tror, hovedstaden i Spania – den æren har Madrid. Men Barcelona er den neststørste byen i landet, og har hele 1,6 millioner innbyggere. Byen

Fire deilige retter på banketten.

er et veldig populært turistmål, mange av dere har nok vært der en gang eller to tidligere, og er også en av Europas viktigste havnebyer. Få andre storbyer på kontinentet kan skilte med den unike foreningen av storby- og strandliv på en og samme tid, og værmeldingen viser sjelden noe annet enn solskinn. I august er det i snitt 27 regnfrie dager i Barcelona, med en snittemperatur på 29 grader i lufta og 22 grader i vannet.

Du kommer deg lett rundt i byen med t-banen, og skal du bade drar du til bydelen La Barceloneta, eller området rundt den ikoniske bronseskulpturen ved Port Olímpic. Er du gira på shopping i stedet, har du tusenvis av muligheter, med Plaza Catalunya på toppen av La Rambla som kanskje det mest sentrale. Og mens vi først er inne på det; La Rambla er Barcelonas hovedgate. Her myldrer det av turister, boder, butikker og lommetyver. Hold på lommeboka og nyt det pulserende bylivet – og ikke glem å gå inn i noen av sidegatene, der kan du finne de kanskje mest spennende lokale barene og butik-kene.

For de mer kunst- og kulturinteresserte er det et must å få med seg alt Antoni Gaudi har drevet med i byen. Du finner verkene hans flere steder i byen, men Parc Güel og Sagrada Família er nok de mest besøkte. I tillegg finnes det et stort Picasso-museum i byen, og et eget nasjonal-museum for Katalansk kunst. På La Rambla finner du for øvrig også et erotisk-museum, dersom den slags pirrer deg.

Vi kommer ikke unna tapas når vi besøker Spania, og Barcelona er intet unntak. Sett deg ned på en koselig bar, og unn deg selv et deilig fat med

ekte spansk spekeskinke eller andre spanske godbiter. Men gjør gjerne litt forarbeide før du setter deg ned, det finnes dessverre også mange turistfeller med dårlig tapas.

Kafeer, barer og restauranter finner du omtrent overalt i Barcelona, og de fleste barene holder åpent til rundt klokka 02.00. Skal du videre ut i natten etter dette, finner du flust av nattklubber – de fleste og beste strekker seg mellom Barceloneta og Port Olimpic.

Dette og mye mer venter deg i Barcelona. Vi ses i august!

Sagrada Família. Foto: Patrice Audet/Pixabay

**Orona søker
etter heismontører
til våre kontorer i
Tønsberg / Hamar / Oslo**

orona-group.com/no-no/ledige-stillinger/

STØTTE TIL STREIKEN I TESLA

REDAKSJONEN CHRISTOPHER R. FOSSUM

Mer enn et halvt år etter at 130 bilmekanikere i Sverige gikk til streik for å få tariffavtale i Tesla er kravet fremdeles ikke innfridd.

HMF var den 25. april til stede på en fanemarkering til støtte for kravet om tariffavtale og ordnede lønns og arbeidsforhold i Tesla. Her var Markus Hansen en av flere appellanter. Nå er det på høy tid at arbeiderne som har skapt denne enorme rikdommen til Elon Musk får ordentlig arbeidsvilkår og en rettferdig lønn.

Foreningen var på plass med fana for å vise sin støtte til de streikende i Tesla.

ØKT LØNN TIL ELEKTRIKERNE

REDAKSJONEN AFTENPOSTEN

Etter mekling ble elektrikerne enige med arbeidsgiverne på tarifforhandlingene på Landsoverenskomsten for elektrofagene (LOK).

I det fremforhandlede forslaget som skal ut på uravstemning fikk elektrikerne blant annet et generelt lønns-t tillegg på 15,45 kr. pr. time, og som en følge av dette økes også andre lønnstillegg i avtalen. Partene er i tillegg enige om å oppfordre til at den allmenngjorte delen av tariffavtalen videreføres og utvides.

Med enighet i årets oppgjør ligger det ikke ann til konflikt i årets tariffoppgjør. Sist elektrikerne var i streik var i 1996, da streiket de for et krav om etterutdanning. Foto: Aftenposten.

UTSATTE ARBEIDSPASSER I RINGNES

REDAKSJONEN

I over tjue år har de ansatte levd med usikkerheten om at dagligvarekjeden ville ta over distribusjonen av øl og brus ut til norske butikker og utesteder.

I april kom sjokkbekjeden om at Ringnes-ledelsen har snudd – og tatt kontakt med dagligvarekjedene. Dette setter mellom 250 og 300 Ringnes-arbeidsplasser på spill. Foreningen var til stede på en markering den 25. april til støtte for sjåførene i Ringnes.

TARIFFOPPGJØRET – LO-LEDELSEN FORNEKTER SEG IKKE

En fagbevegelse uten streikerett – eller som ikke våger å ta rettigheten i egne hender dersom den formelt er fraværende, er ingen ordentlig fagbevegelse.

TERJE SKOG TOR-ERIK LUNDBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

I realiteten var det ingen som fikk økt kjøpekraft etter den fire dager lange streika i mellomoppgjøret i 2023. Vi fikk heller aldri vite hva medlemmene syntes om resultatet da det ikke gikk til uravstemning. Her fra en markering foran NHO. Foto: Tor-Erik Lundberg.

I Norge er streikeretten svært inn-skrenket. Når fagbevegelsen ikke setter begrensningene til side for å kjempe på tvers av det som beteg-

nes som fredsplikt, har vilkårene for arbeidsfolk blitt forringet de siste åra. I hovedsak er streikeretten begrenset til å kunne gjennomføres

en gang hvert annet år, når det er tariffoppgjør, det vil si i hovedoppgjør. Arbeidskjøperne, som misvisende betegnes som arbeidsgivere, har

mulighet til å angripe våre rettigheter og vilkår hver dag. Formelt er det streikerett også ved mellomoppgjør, det vil si oppgjør mellom hovedoppgjøra, men er begrenset, i innhold, til kun å gjelde spørsmålet om økonomiske tillegg. Grunnplanet har ingen innflytelse på det krav som skal stilles, og det er LO sentralt som fører forhandlingene på vegne av hele fagbevegelsen, det vil si i alle tariffområder. I fjor blei det gjennomført en kortvarig streik – den første i et mellomoppgjør på årtider.

Hovedoppgjøra skal liksom være den arenaen hvor fagbevegelsens krefter virkelig skal kunne utfolde seg. Men beklageligvis har det seg slik, av årsaker som ikke tas opp i dette innlegget, at LO-ledelsen i hovedsak er enig med de politiske myndigheter og arbeidskjøpernes organisasjon (NHO) om at lønnsutviklinga må være moderat. Store ord og presseoppslag, nattlige forhandlinger, en sliten meklingsmann og alvorlige miner fra alle parter (fordi streik har blitt avverget) er i det store og hele et skuespill. LO-pampene har ikke på aldri så lenge kjempet fram lønnstillegg som bedrer kjøpekrafta. Det er de lokale klubber og foreninger som står for den bragden. LO-ledelsen slo seg på brystet i fjor og utbasunerte etter streika, som de ledet, at alle lønnsarbeidere ville få økt kjøpekraft, og de lavlønnede ville få en kraftig forbedring. I ettertid ser alle at dette var rein bløff.

LO-ledelsens viktigste funksjon er å holde fagbevegelsen i age, det vil si sørge for at tariffoppgjøra foregår i sømmelige former, og at resultatet

er, etter samfunnstoppenes målestokk, akseptabelt. De må derfor ha den nødvendige kontroll over de forhandlinger som gjennomføres. Det er særlig to metoder som benyttes. Enten gjennomføres tariffoppgjørene som et samordnet oppgjør, det vil si at LO fører forhandlinger på vegne av alle andre – på mange måter som ved mellomoppgjør, men med krav som kan strekke seg utover kun å gjelde økonomi, og dessuten at forhandlingsresultatet er gjenstand for avstemning blant medlemmene. Hvis forhandlingene gjennomføres som forbundsvis oppgjør, har toppene funnet opp metoden som allikevel sørger for et sømmelig resultat, nemlig det som har fått betegnelsen som frontfagsmodellen. Da forhandler Fellesforbundet først og fastsetter en ramme som alle etterfølgende forhandlinger må holde seg innenfor.

Årets oppgjør er av den art som nevnt ovenfor, forbundsvist hvor Fellesforbundet har fastsatt at ramma skal være på 5,2%. Denne ramma er noe helt annet enn at hver og en får et lønnstillegg på 5,2%. Konkret inneholder ramma et tillegg på 7 kroner og et tillegg på 3,5 kroner for lavlønnede. På lik linje med tidligere oppgjør vil derfor en reallønnsforbedring være avhengig av resultatet av de lokale forhandlinger. Grunnplanet i fagbevegelsen aksepterer ikke tilsvarende lureri som i fjor. Det er derfor sannsynlig at de fleste vil oppnå et tillegg som i alle fall ikke har det resultat at reallønna forringes.

All lønnskamp og annen kamp for bedring av arbeidsvilkår, enten det foregår ved tariffoppgjør eller

Terje Skog. Foto: Christian Olstad.

i andre former, er i sin kjerne, i privat sektor, en kamp om graden av utbytting. Det er en kamp om hvor stor andel av de verdier som arbeiderne skaper som skal tilfalle arbeideren sjøl og hvor stor andel skal tilfalle kapitalisten, som profitte. Arbeideren skaper en større verdi, gjennom sitt arbeid, enn hva hen sjøl koster å holde liv i som arbeidskraft – altså hva hen sjøl får i lønn. Differansen mellom det som skapes i verdi og det arbeideren får i lønn utgjør merverdien og tilfaller kapitalisten som profitte. Lønnskampen i et kapitalistisk samfunn kan derfor ikke bli annet enn et spørsmål om utbyttingas størrelse i forhold til profitten.

Det er på tide at fagbevegelsen tar et skritt lenger enn å bevege seg innfor utbyttingssystemets rammer. Arbeiderklassen, i samarbeid med andre grupper, har den makt som skal til for å endre samfunnet til et sted hvor det er like fint å jobbe som å danse. Tida er knapp – vi kan ikke forvente at en sånn formidabel oppgave vil bli ledet av LO-pampene. Det må startes en bevegelse på grunnplanet i fagbevegelsen. Kanskje vår egen forening bør prioritere en slik oppgave.

KRIG, FAGFORENINGSKNUSING OG PENSJON

I Oslo inviterte foreningen til 1. maifrokost på «Byens tak» som er lokalisert i tolvte etasje i folketeaterbygningen. Her kunne små og store hygge seg med taler, loddsalg og trylling.

TOR-ERIK LUNDBERG DAVID CORON-ANDERSEN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Sekretær i foreningen, Ingrid Overholt, var i år fanebærer. Som duskebærere hadde hun med seg Thomas Johansen (t.h.) og Tor-Erik Lundberg (t.v.). De var alle i godt følge med andre medlemmer som du kanskje drar kjensel på.

Samme dag, i strålende solskinn, deltok flere medlemmer i toget under parolen mot økt pensjonsalder. Foreningsfana ble i år båret av nyvalgt sekretær i foreningen, Ingrid Overholt. Vi var langt fra alene på Youngs-torget – for ifølge en uoffisiell opp-telling var det i underkant av titusen fremmøtte for å markere dagen.

Blant årets talere var leder av IF Metalls centrala ungdomskommité, Emil Moum-Rönnborg. Svenske

IF Metall har i mer enn et halvt år har streiket for tariffavtale i Tesla. «Stans fagforeningsknusing – støtt Tesla-arbeiderne» var å finne blant årets paroler i 1. maitoget.

For øvrig preget urolighetene i verden årets 1.maifeiring med paroler som «Forsvar folkeretten – stans drapene på Gaza – anerkjenn Palestina», «Russland ut av Ukraina – stopp krigen» og «Nei til atomvåpen, stopp rustningsvanviddet!».

MINNEMARKERINGER

Flere steder i byen var det minnesmarkering av motstandsfolk og de falne under andre verdenskrig. Rolf Wickstrøm og Viggo Hansteen som er anset som fagbevegelsens første ofre for nazistene under andre verdenskrig – ble hedret på Årvoll, på Aker Brygge ble Pellegruppa minnet, Osvaldgruppa og de falne i NSB ble hedret på Jernbanetorget.

Ved Spaniamonumentet i Birkelunden var det tale og blomsternedleggelse ved Trine Hardy, leder av EL og IT Forbundet Oslo og Akershus. Monumentet er til minne om de 300 nordmennene som dro til borgerkrigen i Spania for å kjempe mot fascistene og diktatoren Franco. Kilde: LO Oslo.

KORT OM ARBEIDERNES INTERNASJONALE KAMPDAG

Den 4. mai i 1886 skjøt og drepte politiet fire demonstranter under en generalstreik i Chicago som hadde pågått siden 1. mai, der kravet var innføring av åtte timers arbeidsdag. Etter forslag fra de fagorganiserte i USA ble 1. mai senere vedtatt som demonstrasjonsdag på den internasjonale arbeiderkongressen i Paris i 1889. Kilde: Wikipedia.

Orona søker heismontører til vårt kontor Trondheim

HØYREBØLGEN OG FASCISMEN

Vi leser stadig oppslag i avisene om ytre høyres aktivitet i Europa, og hvordan de har gjort seg mer relevante i politikken. Reichsbürger-bevegelsens kuppforsøk i Tyskland i 2022 var en stor sak i mediene, der flere høyt profilerte medlemmer ble arrestert. Blant annet en tidligere dommer og politiker i Alternativ fur Deutschland – et parti som ble det tredje største partiet etter valget i 2017.

CHRISTOPHER R. FOSSUM PEXELS

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

HØYREBØLGEN PÅ FREMMARSJ I EUROPA

Italias statsminister Giorgia Miloni sier selv hun har et avslappet forhold til fascisme, selv om hun tar avstand fra rasismen som fascismen representerer. I tillegg er ytre høyre på sterk fremmarsj i mange andre europeiske land som Polen, Nederland, Frankrike og Sverige. Samtidig ser vi på meningsmålinger at partiene på høyresiden øker oppslutningen sin betraktelig også i Norge, selv om vi kanskje ikke skal sammenligne våre egne stortingspartier med ytre høyre nedover i Europa.

En stor høyrebølge kan bidra til at ideer som nasjonalisme, autoritærisme og undertrykkelse av minoriteter blir normalisert. Dette kan føre til at mer ekstreme idelogier som for eksempel fascisme kan få fotfeste i samfunnet. Høyrebølger har historisk sett utnyttet økonomisk usikkerhet, kulturell endring og innvandringsbekymring for å fremme sin

Illustrasjonsfoto. I denne artikkelen tar tekstforfatter for seg høyrebølgen og fascisme.

politiske agenda. Noe som ofte gir grobunn for ekstreme ideologier og økt radikalisering, som truer demokratiske institusjoner og grunnprinsipper som ytringsfrihet, uavhengige medier og rettstaten.

Det er lite som tyder på at Norge er på vei til å bli en totalitær stat, men det er historisk sett sjeldent man legger merke til den type omveltninger før det er for sent.

HVORFOR LENER ARBEIDERE SEG MOT HØYRESIDEN?

Når vi ser på historien har tradisjonelt sett arbeiderpartiet og deres like jobbet for arbeidstakernes interesser, mens Høyre har jobbet for kapitaleierens interesser. Flere og flere velgere på venstresiden har høyere utdanning, og velgere i manuelle yrker havner lengre til høyre. Så hvorfor stemmer så mange i «arbeiderklassen» og nedre middelklasse på for eksempel Høyre eller Fremskrittspartiet?

Noe av det som kan ha noe å si, er at det har vært en viss overbygging av etablerte sannheter, som sier at man skal føle seg takknemlig for å ha en jobb. Mange har sympati for sjefer og bedriftseiere – det er jo tross alt dyrt å eie en bedrift. Vi så dette eksemplifisert da mange «vanlige nordmenn» forsvarte milliardærene som «flyktet» til Sveits fordi de følte de skattet for mye.

I tillegg blir ofte ting som bompenger, mat- og strømpriser viktigere for folk flest når dyrtiden tar oss. Enkle saker og generell populisme avleder publikum, og høyresiden vinner velgere ved å love gull og grønne skoger – det frie markedet vil løse floken.

HVA ER FASCISME:

Fascisme er en politisk ideologi som vanligvis kjennetegnes av autoritær nasjonalisme, undertrykkelse av opposisjon, militarisme og en hierarkisk organisering av samfunnet.

Også arbeidsinnvandring er en sak som mange arbeidere kan føle truer jobbene, fordi sosial dumping og dårligere vilkår for arbeidsinnvandrere kan by på problemer for konkurransedyktigheten til norske håndverkere. Mange føler seg sviktet av den sittende regjeringen og har ikke inntrykk om at det ble vanlige folks tur denne gangen heller. Det er også en viss misnøye om hvordan LO jobber og at de ikke gjør nok for arbeidstakernes vilkår.

FARENE FOR FAGBEVEGELSEN

Både Høyre og Frp støtter trepartssamarbeidet vi har i dag, den såkalte «norske modellen», men de støtter det nok ikke på grunn av arbeideres rettigheter. Dette er nok i stor grad fordi den norske modellen fører til at det ikke kan streikes i tide og utide, og at sentrale avtaler bidrar til mindre urolighet blant arbeiderne. Som igjen bidrar til mer stabilitet for kapitaleierne. Det er flere utfordringer for fagbevegelsen knyttet til en høyrebølge, som for eksempel mindre økonomisk støtte, restriksjoner på streikerettighetene og generell ideologisk motstand mot fagforeninger. Dagens regelverk kan bli endret for å gjøre det lettere for midlertidig ansettelser og lavere lønninger. Siden noen høyreorienterte politikere ser på fagbevegelsen som et hinder for økonomisk vekst og konkurranseevne kan man møte mye motstand og ønsker om å svekke fagforeningenes innflytelse og makt.

INDIVIDUALISME

Vi ser også en økning i individualisme blant unge i dag, veldig mange ønsker å maksimere personlig økonomisk gevinst og minimere statlige begrensninger, reguleringer og øko-

nomiske rammer. Hva er egentlig grunnen til dette? Noen av teoriene går på globalisering, sosiale medier og endringer i samfunnsmessige verdier. Sosiale medier og globalisering kan gjøre at ungdom blir eksponert for andre verdier og livstiler, og kan se opp til folk som lever luksusliv og tjener penger passivt med for eksempel investeringer. Det blir altså et større fokus på individuelle behov, og mindre fokus på fellesskapets behov. Hvis dette blir grunnverdien, er det ikke så rart at folk havner på ut høyresiden.

HVA MÅ VI GJØRE?

Det er ikke så lett å ha noen originale ideer når det kommer til dette temaet, ettersom mange store tenkere har snakket om disse tingene før. Men jeg tror vi må styrke venstresiden og velge representanter som vil det beste for arbeiderne og som tør å ta kampen. Vi må få tatt knekken på sosial dumping så det lønner seg å velge fagfolk og arbeidere som er på like vilkår som norsk arbeidskraft. For det er ikke tvil om at vi trenger hjelp til å få arbeid gjort med den veksten som er. Vi må prøve å få engasjert minoriteter og sofavelgere, for det er lønnsomt for høyresida å få lav valgoppslutning, fordi de ressurssterke i samfunnet veldig ofte stemmer ved valg. Venstresida må ikke ha berøringsangst på visse saker og tørre å svare på vanskelige spørsmål. I tillegg må fagbevegelsen være flinke på å engasjere unge som kommer inn og skolere de i hva fagforeningene gjør, og lære bort historien om hvorfor vi har det som vi har det i dag. Men viktigst av alt må vi ikke la totalitære krefter og ekstreme ideologier få fotfeste i norsk politikk.

NÅR ER DET NOK, ISRAEL?

CHRISTOPHER R. FOSSUM PIXABAY

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Hvor mange sivile skal måtte dø og lide før verden sier stopp?

Angrepene på Gazastripen har i skrivende stund herjet i 204 dager, og basert på FNs siste tall har 33.793 mennesker blitt drept, inkludert 14.500 barn, 10.000 kvinner, 490 helsepersonell, 244 hjelpearbeidere, 181 FN-ansatte, og 140 journalister. I tillegg antas det at 76.465 mennesker er skadet, og rundt 7000 er savnet. For meg snakker disse tallene for seg selv.

Vi kan ikke la Israel fortsette å drepe sivile på denne måten. Og de som fortsatt mener Israels krigføring er et rettferdig selvforsvar etter 7. oktober-angrepene har et forvridd virkelighetssyn. Jeg støtter ikke handlingene til Hamas, for det var også et grusomt angrep på sivilbefolkningen, men tallene snakker for seg selv – 1.200 døde som følge av Hamas'

angrep på Israel – Israels tilsvaret er fullstendig uproporsjonalt.

Hele 75 prosent av befolkningen i Gaza er internt fordrevet, dette utgjør 1,7 millioner mennesker. 60 prosent av hjemmene er skadet eller ødelagt, ufattelig mange folk har ingen steder å dra tilbake til ved en eventuell våpenhvile.

Den internasjonale FN-domstolen i Haag slo i januar 2024 fast at det er fare for folkemord. Ifølge Folkemordskonvensjonen kreves det at alle stater aktivt arbeider for å forhindre folkemord. Den samme domstolen har bedt Israel gjøre strakstiltak for å forhindre dette folkemordet. Det kreves fra domstolen at Israel må forsikre at det slippes inn humanitær hjelp til sivile inne på Gazastripen.

Jeg mener personlig at dette er et soleklart forsøk på folkemord, basert på direkte angrep på sivile – folk med hvite flagg har blitt skutt, og evakuerte i såkalte trygge soner har blitt bombet.

Samtidig som dette skjer sier Israels talsmann David Mencer til NRK: «Vi føler at vi er den mest humane hæren som noensinne har eksistert,» og hevder videre at Israel etterforsker og gransker slike «uhell». I tillegg til at de ikke slipper inn forsyninger og nødvendig helsehjelp til sultne barn og sårede. Det er lite som tilser at Israel har en såkalt human hær!

Noe må gjøres! Vi kan ikke la en stor militærmakt bombe et innesperra område sønder og sammen, mens vi i vesten bare står på sidelinjen og ser på uten å gjøre noen direkte tiltak. Vi hadde ikke latt dette passere om det gjaldt noen andre enn Israel – alle husker hva som skjedde under andre verdenskrig, men vi kan ikke la det være et alibi for å utføre grusomme handlinger på sivilbefolkning i 2024. Vesten må våkne – vi må sammen fatte konkrete tiltak for å bedre forholdene til alle de uskyldige menneskene som er innesperret i verdens største fengsel!

Denne artikkel stod første gang på trykk på www.heis.no 30. april 2024. Kilder: www.nrk.no og www.fn.no.

BREAKING NEWS

nye
HMF
FASHION
STORE

Velkommen til vår splitter nye nettbutikk!

Vi har:

- t-skjorter
- hettegensere
- capser
- bøffer (kommer snart!)

Bestill rett hjem, eller i store kvanta til klubben din!

DU FINNER OSS HER

SCAN ME

Open 2017

DA STEMPLINGSURET BLE INNFØRT PÅ BYGGEPLASSENE

TOR-ERIK LUNDBERG/HMF HISTORIEBOK

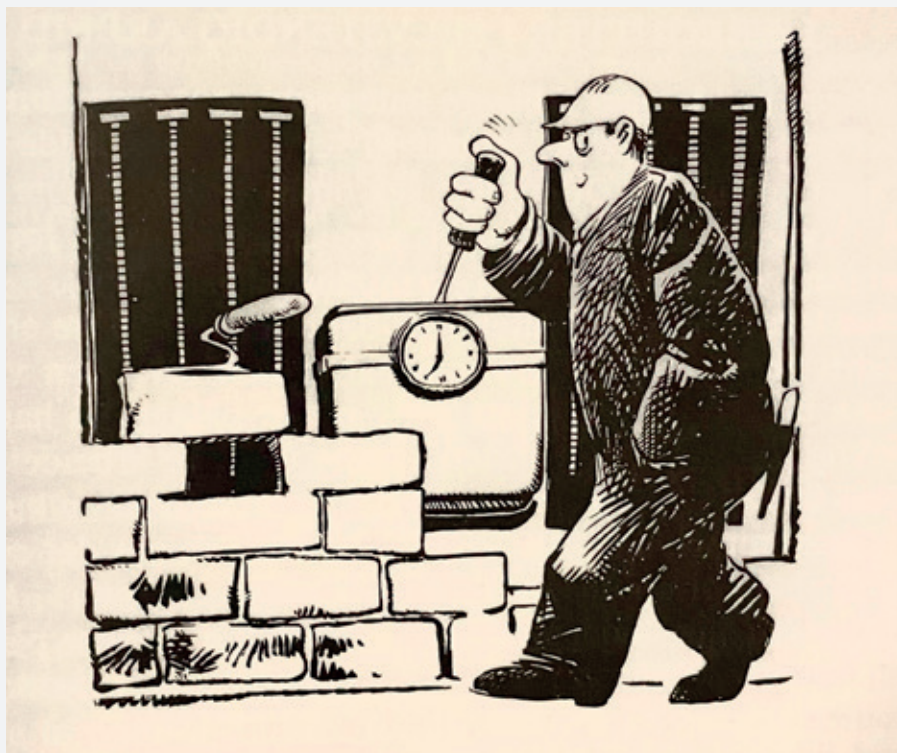
HMF HISTORIEBOK

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

I 1967 gikk Bygg- og Tømrermesternes forening, Murer- mesternes forening og Oslo Entreprenørforening inn for stempling på byggeplassene i Oslo-området – noe som berørte alle yrkesgrupper som jobbet der.

I Heismontørens Fagforening ble det gjort følgende vedtak: «Hvis et firma forlanger at de ansatte skal stemple, skal det gjelde alle ansatte og foregå på bedriften. Klokka må være tilgjengelig i god tid før og etter arbeidstid». Dette betydde at heismontørene ville stemple på bedriften, og ikke ute på byggeplassen. Videre måtte alle ansatte stemple, ikke bare arbeidere. Disse to forholdene ville blant annet gjøre arbeidet mindre effektivt, og i praksis betydde det at det ikke ville bli stemplet.

Det var ikke bare heismontørene som reagerte negativt på innføring av stemplingsklokkene på byggeplassene. Fagforeningsstyrer som representerte 13 000 bygningsarbeidere krevde tiltak før stemplingsurene ble innført. Senere var det en god del som stemplet likevel, men det var fortsatt mange som ikke gjorde det.

På utallige måter gjorde heismontørene og murerne det de kunne for å undergrave stemplingsuret ute på byggeplassene. Foto er hentet fra foreningens historiebok «Gleden ved helt stykke arbeid 1955-1980».

Rørleggernes fagforening, Malersvenners forening og Elektromontørenes forening og Heismontørenes Fagforening ble alle tatt for Arbeidsretten for å ha nektet å stemple. Dommen i Arbeidsretten konkluderte med at det var tariffstridig å nekte stempling. De saksøkte ble dømt til å trekke tilbake vedtakene og betale tusen kroner i saksomkostninger. Det at arbeidsgiverne hadde brutt Hovedavtalen ved ikke å drøfte innføring av stemplingsuret med

de tillitsvalgte på forhånd, ble lite vektlagt i dommen fra Arbeidsretten.

Selv om det etter dommen skal ha blitt stemplet på heisbedriften Fortuna og til dels på Kone, gjorde heismontørene det de kunne på utallige måter for å få slutt på stempling. Etter hvert falt stemplingen bort for de som ikke ga seg.

Nedenfor har vi gjengitt en historie fra foreningens historiebok «Gleden

ved helt stykke arbeid 1955-1980», hvor Øyvind Haug, pensjonert heismontør, deler sin historie fra en byggeplass på Kløfta hvor stemplingsuret hadde blitt innført.

EN HISTORIE OM HVORDAN STEMPLINGSURET BLE UNDERGRAVD

«Det var ikke alle som gikk like hardt ut mot stemplinga. Mange på byggeplassen stempla etter hvert. Men noen, som murerne og heismontørene nektet å stemple.

Det var jo lettere for oss. Vi var ikke direkte ansatt av dem som påla oss å stemple. Dessuten kunne vi alltid begynne i et annet firma hvis vi ble sparket. Dessuten jobba vi akkord, og fikk betalt for den jobben vi gjorde uansett. Vi ville ikke jobbe noe mere med stempling.

Jeg har aldri vært med på morsommere aksjoner. Vi skulle jo jobbe. Heisene ble satt opp. Folk var veldig oppglødde. Heismontørene har aldri vært så tidlig på jobben.

Ole Skog gikk i bresjen. Jeg jobbet sammen med ham på landsfengselet på Kløfta. Vi fikk stemplingskortet den ene uka, og så skulle vi levere det ferdig stempla uka etter. Men Ole Skog hadde ikke stempla – han hadde ikke fått beskjed om hvordan kortet skulle brukes. Så ble han forklart det i bua – du gjør sånn og sånn hver gang du går ut og inn. Og det gjorde han.

Bua vi stempla i lå ute på et jorde. Og hver gang Ole gikk forbi bua så stempla han, ut og inn. Etter en 14-dagersperiode sendte han kortet inn. Nå kunne i alle fall ikke formann si at han ikke hadde stempla.

Formann var sjølvsagt ikke fornøyd. Ole hadde jo bare gjort det han hadde fått beskjed om. Men det var tydelig at vi ikke kunne stemple. Så ble det slik at formannen på bedriften, som bodde i nærheten av byggeplassen, skulle stille opp hver morgen og stemple for oss. Så når vi kom ved halv åtte tiden sto han utafor og venta. Og da gikk det jo.

Men så en morgen forsov han seg. Hva skulle vi gjøre da? Vi kunne jo ikke stemple – altså kunne vi heller ikke arbeide. Så vi satt bare og venta hele dagen og hadde ikke bilen innfor porten. Da ga de seg. Vi fikk heller slutte å stemple og begynne å arbeide.

Andre fant på andre aksjoner. Og de ble jo ikke holdt hemmelig. De som hadde funnet på noe lurt, sendte korta rundt på klubbmøtene, og fikk applaus for det. Det var mye latter og spøk, det gjaldt å være mest mulig oppfinnsomme.

Murerne var ikke borte de heller. Flere stemplingsklokker ble rett og slett murt inn. Noen av dem tror jeg er murt inn den dag i dag. Mange stemplingsur ble blei ødelagt også. Det var ikke vanskelig – for eksempel ved å stikke ei blikkplate ned i klokka.

Et annet problem som vi gjorde mest mulig ut av, særlig murerne og heismontørene, var at stemplingsklokka var delt i hundre deler. Lønningskontora var fulle hver fredag av folk som hadde mangla noen hundre deler.

Til slutt måtte de bare gi opp. Stemplingsura var fortsatt på byggeplassene, men folk som murerne og heismontørene ga de opp.»

SCHINDLERKLUBBEN DØMT I 2010 OG 2020

REDAKSJONEN PIXABAY

I 2010 ble Schindlerklubben tatt for Arbeidsretten og dømt for kollektivt å ha levert inn det elektroniske timeregistreringsverktøyet PDA i strid med fredsplikten i henhold til Hovedavtalen.

Klubben begrunnet innleveringen med at den ikke virket etter sin hensikt og at bruken brøt med lokalavtalen. Klubben gikk da tilbake til å føre timer på papir, noe de fortsatte med til tross for at de var blitt dømt til å ta i bruk PDAen. Først i 2014 forelå det en ny avtale om timeskrivningsverktøyet Field Link.

Under det som er blitt omtalt som Schindlerkonflikten ble Schindlerklubben i 2020 igjen tatt inn for Arbeidsretten da de sluttet å benytte seg av timeskrivningsverktøyet Field Link. På nytt ble klubben dømt for kollektivt ha brutt fredsplikten i henhold til Hovedavtalen. Bedriften ble på sin side dømt for å ha holdt tilbake de ansattes lønn i denne forbindelse.

I EN BAKGÅRD PÅ GRØNLAND

Heisbransjen har tatt store steg inn i fremtiden parallelt med den teknologiske utviklingen, men det kan virke som at utviklingen ikke helt har nådd ut overalt.

TOR-ERIK LUNDBERG TOMMY RØNNING

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Denne innretningen er å finne på Grønland i Oslo.

Tommy Rønning, heismontør i Otis, var på vei til et serviceoppdrag på Grønland i Oslo da han kom over det som han selv karakteriserer som en «artig skapning» i en bakgård i Grønlandsleiret (gate i Oslo, red.anm.).

Innretningen gikk i faste føringer og ble drevet med en elektrotalje som kunne styres fra et kjøretablå som hang på veggen i 2 etasje, konstaterte Tommy.

«Jeg kunne ikke se noe fangapparat, men om denne tingen ramler ned så er det plassert en bufferlignende innretning under boksen», forteller han ironisk og henviser til bildene som viser noen gamle dekk under det som utgjør heisstolen.

«Jeg tenkte jeg skulle sjekke om elektrotaljen hadde hatt sin årlige sikkerhetssjekk, men adkomsten var litt vrien. Trolig for å sikre at kroken hoppet av hadde noen satt en strips på løftkroken», legger han til mens han undrer seg over denne innretningen.

«Tydeligvis har ikke alle tekniske nyvinninger og teknologiske frem-

skritt innen heis de senere årene nådd alle bakgårder i Oslo», avslutter Tommy.

SIKKERHETSKONTROLL

Da vi ikke fant noen informasjon om denne løfteinnretningen i Grønlandsleiret på nettsiden til Oslo Kommune, tok vi kontakt med Oslo heiskontroll (OHK). Bjørn Paulsen i OHK kunne fortelle at de ikke kjente til statusen til denne, og om han ikke husket helt feil hadde den stått der de siste 40 årene. Videre fikk vi vite at denne løfteinnretningen nok er definert til å komme under Arbeidstilsynets regelverk, noe som trolig hadde blitt vurdert annerledes i dag om den hadde dukket opp i et tiltak.

«For at vi skal kunne vite hvilke forskrifter løfteinnretningen skal tilfredsstille og om det er krav til sikkerhetskontroll – må vi vite hvilket år den er bygd», svarer Frode Magnussen i Norsk heiskontroll (NHK) på generelt grunnlag da redaksjonen tar kontakt.

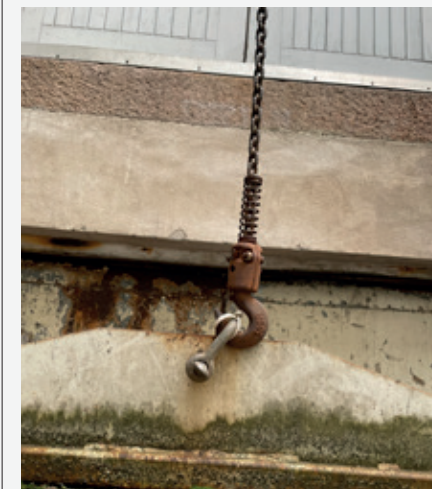
«Dette er helt klart en maskin under forskrift for maskiner, og sånn sett så vil en ny vareheis i dag leveres etter Maskindirektivet», svarer Martin Granseth ved Heisbransjens Utdanningscenter (HBU) da vi spør hvilke krav det stilles til rene vareheiser som blir montert i dag.

«Her er det lov til kun å utføre egenkontroll uten heiskontroll», fortsetter han og legger til at den skal registreres i NIREG som en løfteinnretning som skal ha periodisk kontroll.

Martin forteller videre at det finnes en standard som kan legges til

Innretningen kunne betjenes med et kjøretablå som hang på veggen i 2 etasje.

Løftkroken var sikret med en strips.

grunn, i tillegg til er det en som er ute på høring. Leverandører av vareheiser kan også velge å levere etter Forskrift for maskiner som tidligere er beskrevet som Maskindirektivet.

NIREG

Eieren av løfteinnretninger har et ansvar for å registrere disse i det nasjonale installasjonsregisteret for løfteinnretninger kalt Nireg. I tillegg har eieren plikt til å melde fra i registeret dersom løfteinnret-

Det var ikke mulig å se om taljen hadde vært inne til årlig kontroll.

Gamle dekk var blitt benyttet som buffere.

ningen tas ut av drift. Dette er en oppgave eieren kan overlate til installatørene eller heiskontrollene slik som f.eks. Oslo heiskontroll og Norsk heiskontroll.

Dette for at vi skal kunne opprettholde et fortsatt høyt sikkerhetsnivå på løfteinnretninger som heiser, løfteplattformer, rulletrapper og rullende fortau. Løfteinnretninger skal ha sikkerhetskontroll minst hvert andre år så lenge løfteinnretningen er i drift.

PATERNOSTER

Paternosteren ble oppfunnet i England i 1884, og utover 1900-tallet var paternosterheisen et viktig transportmiddel for effektiv persontrafikk mellom etasjene. Oppfinnelsen og utbredelsen kom omtrent på samme tid som rulletrappa.

TOR-ERIK LUNDBERG

GEIR EIGIL LØKKE/ TOR-ERIK LUNDBERG

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Paternosteren består av to innganger, hvor den ene går oppover og den andre går nedover. Det er ca. to flere kupeer enn etasjer, pluss en i toppen og en i bunn, i kontinuerlig drift med en hastighet på 0,3 m/s. Man entrer en av de mange heiskupee enten i retning opp eller i retning ned. I motsetning til det mange tror, så blir man ikke snudd på hodet når kupeen kommer på toppen. Man kan fint bli med rundt dersom man bommer på avstigningen i øverste eller i nederste etasje.

Det var kanskje dette håndverkeren som var involvert i en ulykke med paternosterheisen på Ullevål sykehus tidlig på 2000-tallet trodde. Da han skulle gå ut av en heiskupe kilte gardintrappen som han hadde med seg fast, slik at heisen stanset mellom to etasjer. Han slapp med skrekken, men som en konsekvens av dette ble heisen permanent stengt. Kanskje det er en grunn til at heisen er døpt paternoster som betyr «fader vår» på latin?

En paternoster kan være spesielt farlig for eldre, små barn eller funksjonshemmede. Den kan også ut-

Paternosterheis fra Landbrukets Hus rett ved det gamle foreningskontoret i Schweigaardsgate ble levert av Asea i 1958. Foto: Geir Løkke (2009)

Inspeksjon etter ulykken med paternosterheisen på Ullevål sykehus i 2004. Heisen ble stengt etter ulykken. Foto: Tor-Erik Lundberg.

gjøre en brannrisiko, siden den kontinuerlige driften forbinder etasjene og kan la brannen spre seg lettere. Det er ikke helt uten grunn at paternosterheisen her til land kun ble tillatt brukt i lukkede bygg med adgangskontroll og instruksjon av brukere.

ULYKKER I TYSKLAND

Før 2002 ble det anslått at det i Tyskland døde en person per år i en paternosterheis, skriver exberliner.com. Siden den gang har mange av disse heisene blitt tatt ut av drift eller blitt revet, men et generelt forbud i 2015 ble senere opphevet. I Tyskland skal det fortsatt være ca. 200 paternosterheiser som fortsatt er i drift. Den 25. mai i fjor krevde denne heistypen nok et liv da en eldre mann ble klemt til døde i en ulykke i Berlin, skriver Elevatorworld.

PATERNOSTER I NORGE

I Oslo har vi hatt flere paternosterheiser i tillegg til den på Ullevål sykehus. Blant annet en i Sjøfartsbygningen, Aftenpostens bygg i Akersgaten, Landbrukets hus i Schweigaardsgate, Rikshospitalet og en i Oslo Lysverkets bygg på Solli plass. Det totale antallet har ikke redaksjonen kjennskap til. Det er ingen paternosterheiser som er i drift i Norge i dag.

Skann QR-koden for å se paternosterheisen i Landbrukets hus på YouTube!

BREMSENE SVIKTET

En høyhastighetsheis i et 25 etasjers høyhus gikk i sjakttaket da bremsene sviktet. Tre personer ble skadet under hendelsen, skriver The Indian Express om ulykken som skjedde i mai i år.

INGEN STRAFFES ETTER DØDSULYKKE

Det er nå klart at ingen vil bli straffeforfulgt etter at en fem år gammel gutt falt fem meter ned i en heissjakt og døde i Göteborg i fjor, skriver 8sidor.se. Ulykke inntraff da redningsmannskapet fra brannvesenet skulle evakuerer gutten ut fra den stansede heisen. Ulykken er tidligere omtalt i Heismontøren.

TRYGDEOPPGJØRET ER KLART

Alderspensjonene øker med 2,76 prosent, uføretrygd og andre trygdeytelser for personer under 67 år øker med 4,56 prosent og grunnbeløpet (G) økes til kroner 124 028 kroner – en økning på 5408 kroner fra i fjor. Endringene gjelder f.o.m. 1. mai.

HMS-UTVALGET

THOMAS ANDRÉ BJØRNERUD SKJERMDUMP FRIFAGBEVEGELSE.NO

HMS-utvalget skal jobbe på tvers av klubbene som er tilknyttet HMF. Vi tar med aktuelle saker som trenger ekstra fokus og et løft.

Vi deler våre erfaringer på tvers av klubbene, tester der det er gjort og vi samarbeider om gode løsninger. Og ikke minst slik som ett av våre viktigste punkter i årets sentrale forhandlinger, KVARTS! Ett skritt nærmere, selv om skrittene kan føles små, så tar slike ting tid. Det er alt for lite kunnskap om helseutfordringer med kvarts i byggebransjen – og til og med i sentrale organer.

Men gode artikler i både Nettverk og i NRK gjør flere og flere bevisste på problemet. Det samme var det med asbest også dessverre, asbest er forbudt i Norge i dag, men finnes rundt oss i det meste. Men som med betong så er den veldig lite skadelig

i fastform. Målet er en trygg arbeidshverdag, både med tanke på farlig eksponering av kjemikalier, men også ergonomi. Muskel og skjelett plager. Der kommer jo en gammel venn godt til nytte. Ankerskinnene. Ankerskinner minsker støv, vibrasjoner og tidsbruk. Hvem som helst med litt i toppen, som hadde blitt gitt en så god forbedring til sitt produkt, hadde jo hoppet i været med dollartegn i øynene. Hvorfor skal det være så vanskelig i 2024? Årsaken er mange dårlige grunner jeg ikke ønsker å ramse opp her.

HMS-UTVALGET

Jeg ønsker å gå litt tilbake til HMS-utvalget, da vi har fått landet en ny struktur som jeg er veldig spent på. Nå, som før, har vi alle HVO fra de firmaene som har klubber i HMF. Samt at i år har vi en representant fra HMS-utvalget i alle HMF sine

Faksimile fra Fri fagbevegelse. Det har vært flere innslag om utfordringene med kvarts i norsk arbeidsliv i flere medier slik som i bl.a. Nettverk og i NRK.

avdelinger rundt om i landet. På denne måten håper vi på ett enda bredere samarbeid, og at de får/tar en aktiv runde og bidrar på møter, samt kan være en god medhjelper for hele utvalget hvis det skulle være behov i sitt område. Vi sparker i gang utvalget fortløpende, årets mål utenom pågående saker, er felles vernekonferanse!

TILSYN MOT KVARTS

Arbeidstilsynet vil i sommer utføre tilsyn i utsatte bransjer, hovedsakelig i bygg og anlegg, for å kontrollere om det forekommer at arbeidere blir eksponert for kvarts. Vi vet at arbeidstakere daglig blir utsatt for kvartsholdig steinstøv, som kan forårsake lungekreft, allergi og KOLS skriver Arbeidstilsynet.

TESLA IMPORTERER STREIKEBRYTERE

Verdens største produsent av elbiler benytter seg av streikebrytere i stor skala for å holde Teslas verksteder gående i Sverige. Tesla har fløyet inn streikebrytere fra Norge, Finland, Frankrike, Belgia, Irland, Italia, Luxemburg, Nederland, Portugal, Sveits, Spania, Storbritannia og Østerrike, skriver danske fagbladet 3F.

OPPFORDRING FRA HMS-UTVALGET

Bruk brakka!!
Vi ønsker tips til oss og byggpatrijlen.

Bruk vernetjenesten.

Kontakt HMS-utvalget på hms@heis.no eller 90859822.

STATUS FRA SENTERET

MARTIN GRANSETH (HBU) TOR-ERIK LUNDBERG

Kjent produkt for noen, men ukjent for andre. Kursene i 2025 vil i stor grad til å ta for seg feilsøking på forskjellige fremmedfabrikat. Bildet er av en av flere simulatorer på HBU.

Når dere leser denne utgaven av Heismontøren er vi ferdig med FSE kurs for 2024, og vi er ca. halvveis med ukeskurs.

Vi har tidligere i år hatt problemer med å fylle opp ukeskursene – men nå på våren og starten av høsten er alle kursene fulle. Noe vi synes er veldig bra, og om du gikk glipp av et av kursene nå i vår, er det greit å huske på at det er førstemann til å melde seg på som får velge kurs-uke først.

Siste uke med undervisning på senteret før ferien er uka før sankthans. For på sommeren er det vanskelig å få kursdeltagere, så vi starter ikke opp med kurs igjen før slutten

av august. For oss på senteret handler denne tiden om sommerferie, og til å forberede kursene for 2025.

FREMMEFABRIKAT

Vi møter alle produkter vi ikke kan så godt og som i mange tilfeller er helt ukjente for oss. Dette er krevende, og vi trenger gode rutiner for å jobbe på nye og ukjente løsninger. HBU kurset i 2025 kommer derfor i stor grad til å ta for seg feilsøking og fremmedfabrikat.

FSE

FSE kurset begynner igjen i januar 2025, og vil fortsette med ny innpakning, men ellers i samme stil som i år, og tidligere år.

OPPHEI

For Opphei så er det bra trykk med mange lærlinger. Nå er det et dobbelt kull som er ferdig med teoretisk eksamen, og skal snart opp til fagprøven. Og på høsten kommer neste års lærlinger, som ser ut til å bli en enkelt klasse. Men det er fortsatt høyt trykk og mange lærlinger.

ØNSKER DU Å BIDRA?

Vi trenger flere instruktører og folk til å utvikle kurs. Ønsker du å bidra med dine kunnskaper i utvikling av kurs eller med undervisning, så setter vi pris på om du tar kontakt. Ta da kontakt med steinar@heis-utdanning.no.

Har du utstyr eller bilder og video som du tenker er interessant for oss, så kan du ta kontakt med post@opphei.no eller post@heisutdanning.no.

KURS

Har du ikke meldt deg på kurs for 2024 enda er det ikke for sent. Gå da inn på www.heisutdanning.no for å melde deg på, eller benytt QR-koden. Det er ikke for sent, men jo lenger du venter, jo mindre blir det ledige kursdato.

Skann QR-koden for å melde deg på kurs på HBU.

HEISMONTØREN FOR 14 ÅR SIDEN

Tekst: Dan Terje Rønning

Heiscupen 2010

Denne artikkelen sto på trykk i Heismontøren nummer 4/2010. Dette er en forkortet utgave – hele artikkelen kan leses på heis.no/heismontoren

Mange av oss husker Heiscupen i det glade året 2009. Byen var Ålesund, arrangementet var upåklagelig med vel gjennomført turnering, fantastisk mat og en trivelig atmosfære.

København ble denne kvelden presentert som neste års vertsby og jubelen stod i taket på en måte som man aldri før hadde opplevd. Forventningene var store.

Idrettshallene vi fikk tak på var alt for små, så det ble bestemt å gamble på godt vær da utebaner på Kløvermarken idrettsanlegg ble bestilt. Ca. 220 deltakere fra Norge tok turen ned, og i tillegg fikk vi med 20 svenske og danske deltakere som alle gjorde sitt for å sette farge på arrangementet.

Trekningen på fredag foregikk som vanlig litt ute i de sene fredagstimer, hvorpå støynivået ble godt lagt merke til av hotellets andre gjester, og ikke minst av sikkerhetspersonellet etter hvert som lagene kom opp på tavla. En del andre ting skulle også komme på plass denne kvelden, blant annet ble vi skjønt enige om at fotballer kunne være kjekt å ha når man skal spille fotballturnering. Gode råd var en stund dyre, men da klokken nærmet seg midnatt kom disse på mirakuløst vis på plass og vi var klare for årets fotballturnering.

Lørdag våknet vi til 10 grader og delvis blå himmel, som senere skulle vise seg å bli en kjempedag værmessig. Ståle Hovland styrte på sin vante måte kampoppsett og turnering på en fantastisk måte. Den ene favoritten etter den andre forsvant ut av turneringen, og før de utslåtte var det fullt mulig å finne både øl og danske pølser hos banemester Steff i kiosken. Etter noen reale slag på sletta stod vi til slutt igjen med Kone1 som årets vinner.

Banketten startet i år med lett servering, og bildefremvisning på to store skjermer. Fotografen Johnny Leo Johansen hadde gjennom hele dagen satset alt han hadde med halsbrekkende unnamanøvrer for å få de beste bildene av både sprek og ikke fullt så sprek ungdom. Fremvisningen satte folkemengden i stemning før resten av kveldens begivenheter.

Lederen av fagforeninga, Per Arne Salo, fikk det ærefulle oppdraget med å dele ut pokaler til store og små, i kategoriene 1. 2. og 3 plass, toppscorer, beste keeper, årets jumbo og beste kjemper-tittelen som gikk til laget Danish Dynamites for deres heroiske innsats. Stockholm ble så presentert som neste års arrangør av Heiscupen, før Karpe Diem inntok scenen og ga oss tidenes heiscupunderholdning!

Vi sees i Stockholm 2011!

FRA SJAKTA

TOR-ERIK LUNDBERG

Navn: Christopher R. Fossum
Alder: 26 år
Bosted: Oslo
Klubb: Schindler Oslo

Når han ikke skruer heis eller utfører oppgaver som nyvalgt nestleder i foreningen – er det klatring, buldring og punkrock som gjelder for den engasjerte og hyggelig heismontøren som opprinnelig er fra Skaubygd utenfor Oslo.

Hvordan havnet du i heisfaget?
Det var litt tilfeldig egentlig, var litt lei av jobben jeg hadde som automatisker. Så jeg ringte en heiskollega som tipset meg om «elektriker lærling» muligheten, så da tok jeg kontakt med Schindler og fikk jobb der.

Hva liker du best med faget?
Jeg liker at man driver med litt forskjellig og at det er allsidig. Man får drive med både mekanikk og elektrisk. Gode kollegaer er også en god ting som følger med faget.

Hvilke verv og oppgaver har du i klubb og forening?
Jeg har nylig blitt nestleder i foreninga, også er jeg nestleder i Schindler klubben Oslo og er redaksjonsmedlem i Heismontøren.

Hva betyr fagforeningen for deg?
Samhold, det er utrolig viktig. Hadde det ikke vært for at vi hadde

så bra samhold i foreningen hadde man ikke hatt de betingelsene vi har i bransjen. Ryker det samholdet og organisasjonsgraden vi har så er det ikke sikkert vi klarer å ha så bra betingelser i fremtiden.

Hva gjør deg engasjert eller irritert?
Det er mye det, men mest av all urettferdighet, egoisme og religion. I tillegg så blir jeg irritert av folk som ikke blinker i rundkjøringer og folk som går sykt sakte i hele bredden av gangveien.

Meningsmålinger viser at er flertall av dagens unge heller mot de borgerlige partiene – hva tror du er årsaken til dette?
Dette har jeg tenkt ganske mye på. Jeg tror det kan komme av at mange har det veldig bra i dag, og er litt opphengt i seg selv og ikke tenker så mye på de som ikke har det like bra som dem. I tillegg til at folk som har lite og sliter med å få endene til å møtes føler seg skuffet av Arbeiderpartiet og venstresiden, tenker at de ikke har noe å tape på å stemme på høyresiden.

Veldig mange unge er veldig opptatt av penger og status og det kan være noe som dytter dem mer mot borgerlig side. I tillegg er det en del «finans» påvirkere i sosiale medier som er veldig gode på å dra unge, og gutter spesielt inn i veldig indivi-

Christopher på vei til tarifforhandlinger.

dualistisk tankegang som kanskje er mest forenelig med de borgerlige partiene. Det kan godt også være at venstresiden har hatt litt berøringsangst for visse temaer og at noen føler seg litt glemt av dem.

Hva gjør du på fritiden når du ikke skruer heis eller utfører arbeid for foreningen?
Da blir det mye klatring og buldring. Bruker mye tid på det. Både inne og ute. I tillegg så spiller jeg i punkeband, så det blir en del øvinger og konserter.

NORGE P.P.

Returadresse:
Heismontørenes fagforening,
Østre Aker vei 24,
0581 OSLO

Verv i Heismontørenes Fagforening per 01.06.24

VERV	PERIODE	NAVN	TLF	E-POST
Styre				
Leder	2024-2026	Markus Hansen	469 13 040	leder@heis.no
Nestleder	2024-2026	Christopher R. Fossum	980 90 357	chris@heis.no
Nestleder	2024-2025	Rune Larsen	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Sekretær	2024-2025	Ingrid Overholt	907 60 807	ingrid.overholt@kone.com
Kasserer	2023-2025	Thomas Johansen	959 82 361	kasserer@heis.no
Studieleder	2024-2026	Alexander Udnes	959 82 334	alex@heis.no
1. Styremedlem	2024-2026	Stian Andersson	959 86 222	stian.andersson81@gmail.com
2. Styremedlem	2023-2025	Thomas Skoglund	922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
3. Styremedlem	2024-2026	Kristian Håkonsen	921 52 154	kristian.haakonsen@gmail.com
4. Styremedlem	2023-2025	Bård Navrud	905 57 919	baardnav@hotmail.com
5. Styremedlem	2024-2026	Tor-Erik Lundberg	951 91 560	torerl@online.no
6. Styremedlem	2023-2025	Alexander Udnes	959 82 334	alex@heis.no
Lærlingrepresentant	2023-2024	Kian Mohebbi	482 77 295	kian.mohebbi@gmail.com
1. Distriktsrepresentant	2022-2024	Thore Håland	918 76 323	thore-h@online.no
1. Distriktsrepresentant vara	2023-2025	Åsmund Idland	971 88 059	ldland_@hotmail.com
2. Distriktsrepresentant	2023-2025	Lasse Evjen	959 86 244	lasseev@hotmail.com
2. Distriktsrepresentant vara	2024-2026	Remi Svendsen		
3. Distriktsrepresentant	2024-2026	Trond Polden	415 60 675	75polden@gmail.com
3. Distriktsrepresentant vara	2023-2025	Jørn Inge Tvedt	480 34 198	jit81bergen@gmail.com
4. Distriktsrepresentant	2023-2025	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
4. Distriktsrepresentant vara	2023-2025	Ørjan Magnus Nilsen	992 47 718	orjan.nilsen@hotmail.com
Andre oppgaver				
HMS-ansvarlig	2024-2026	Thomas Bjørnerud	908 59 822	hms@heis.no
Lærlingansvarlig	2024-2025	Sander Ekhall	950 29 665	sanekh@hotmail.no
Redaktør	2024-2026	Tor-Erik Lundberg	951 91 560	redaksjonen@heis.no
Kontrollkomite	2024-2026	Rune Foshaug	951 91 562	rf@live.no
Kontrollkomite	2023-2025	Stian Bilden Baanrud	959 08 344	baanrud@gmail.com
Heisjentene	2024-2026	Ingrid Overholt	472 30 599	ingrid.overholt@kone.com
Org. sekretær	Ansatt	Erik Eikedalen	472 30 599	erik@heis.no
Avdelinger				
Bergen	24-26	Trond Polden	415 60 675	75polden@gmail.com
Drammen	23-25	Sander Øvervold	904 07 810	svervold@gmail.com
Hedmark/Oppland	24-26	Christer Olsen	924 91 974	christer.olsen@kone.com
Haugesund	24-26			
Agder	23-25	Tor Helge Reber	915 63 130	threber@frisurf.no
Møre og Romsdal	23-25	Erlend Andberg	911 51 662	erlend.a@hotmail.com
Trondheim	23-25	Lasse Evjen	959 86 244	lasseev@hotmail.com
Tromsø	24-26	Adrian Bjørvik Hansen		adrian.bjorvik@hotmail.com
Nordland	24-26	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
Stavanger	24-26	Vegard Olimstad	453 94 780	VegardOlimstad@hotmail.com
Vestfold/Telemark	24-26	Stian Næss	993 25 650	stian3011@hotmail.com
Østfold	24-26	Vidar Fossum	908 38 693	vidar.fossum1@gmail.com
Klubber				
Uniheis	Oslo	Jørgen Marius Jensen	982 30 873	jorgen@uniheis.no
HBU	Oslo	Martin Granseth	481 03 378	martin@heisutdanning.no
Alimak	Bergen	Glen Petter Krohn	936 21 857	alimakklubben@gmail.com
Heis1/Orona	Tromsø	Aleksander Fjelde	900 52 178	alexander.fjelde@heis1.no
KONE	Hovedtill.	Bård Navrud	905 57 919	bard.Navrud@kone.com
Orona	Hovedtill.	Kristian Håkonsen	921 52 154	khaakonsen@orona.no
Otis	Hovedtill.	Thomas Skoglund	922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
Schindler	Hovetill.	Alexander Udnes	959 82 334	alex@heis.no
Schindler	Oslo	Teodor Kirkenær	466 52 382	teodor_kirkenær@hotmail.com
TKE	Hovedtill.	Stian Andersson	959 86 222	tkeklubblader@gmail.com
TKE	Bergen	Andre Lunde	480 29 201	andre-l.95@hotmail.com
TKS	Stavanger	Thore Håland	918 76 323	thore-h@online.no
Alt heis	Bergen	Anders Nesse	951 53 868	anders.nesse@hotmail.com
Avdeling				
Oslo	Adresse		Telefon	E-post
Bergen	Østre Aker vei 24, 0581 Oslo		22 17 45 50	foreninga@heis.no
Stavanger	Kalfarv. 71, 5018 Bergen			75polden@gmail.com
	Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger			vegardolimstad@hotmail.com